SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUND
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**

E-POST: *office@svf.se*
HEMSIDA: *www.svf.se*
TELEFONTID: 9.00–11.30, 12.30-16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:
KARIN ÖSTENSSON, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-461 14 46
BOSTAD: 018-46 21 21
E-POST: *karin.ostensson@svf.se*

Kansli- och ekonomichef:
PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: *per.carlsson@svf.se*

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: *anders.lefrell@svf.se*

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: *christina.arosenius@svf.se*

Informationschef
JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

Ombudsman
AMELIE LOTHIGIUS, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 070-788 70 47
BOSTAD: 08-26 25 39
E-POST: *amelie.lothigius@svf.se*

Ekonomiassistent
BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: *birgitta.larsson@svf.se*

Sekreterare
MARIANNE LUNDQUIST, SVS, AEA
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: *marianne.lundquist@svf.se*

Chefsekreterare
AGNETA SVENSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: *agneta.svensson@svf.se*

Postgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Generell rabiesvaccinering rekommenderas

Veterinärtidningens senaste två ledare har handlat om bristande gränskontroll för sällskapsdjur, respektive veterinär arbetsmiljö. Det finns nu anledning att kombinera dessa två teman i en tredje ledare.

Vid en hearing på Jordbruksverket den 6 april samlades veterinärer, tullen, hund- och kattorganisationer samt myndighetsföreträdare för att diskutera smuggling och införsel av sällskapsdjur. Framför allt Jordbruksverkets nya hantering av insmugglade hundar väckte starka känslor hos de veterinära deltagarna på mötet. Sedan hösten 2004 har verket börjat tillämpa ”hemisolering” för de allt fler insmugglade hundar som påträffas på landets veterinärkliniker. Hur det kan gå till går att läsa i en insändare på annan plats i denna tidning. I vårt reportage kan man också läsa om gränsveterinärernas vanmakt över att existerande smittskyddsregler sätts ur spel genom undantagsparagrafer i SJVs föreskrifter.

Jordbruksverket ger sin bild av situationen i en replik i tidningen. På mötet den 6 april utvecklade företrädare för verket motiven till den snabba förändringen i synen på smittskydd för sällskapsdjur. Antalet insmugglade djur sägs vara för stort för att de tidigare självklara resurserna för smittspårning och isolering av misstänkta djur ska räcka till. Sedan hösten 2004 har ca 130 insmugglade hundar upptäckts, vilket beräknas vara runt en (1) procent av det totala antalet smuggelhundar under samma tid.

Samtidigt håller landets två karantäner (i Vallentuna och Linköping), med ändamålsenliga burar, rasthagar och tränad personal, på att gå omkull på grund av brist på djur. Trots ett rekordstort antal smuggelhundar, som kommer från öststater med hög förekomst av både rabies och dvärgbandmask, har de professionella karantänerna inget att göra. Detta är svårt att förstå för en veterinär som är skolad i 1980-talets smittskyddstänkande.

I februari 2007 kommer delar av den EU-förordning som reglerar införsel av sällskapsdjur att ses över. Sverige lär då få kämpa för att behålla de minimala smittskyddsregler vi har kvar. Dessutom klassas redan nu alla EU-länder automatiskt som lågrisländer vad gäller rabies, trots att t ex Litauen hade 123 konstaterade rabiesfall under de nio första månaderna 2004, och Lettland 108 fall under samma period.

Införandet av de verkningslösa ”hemisoleringarna” undergräver slutligen den svenska veterinärkårens moral och vilja att bevaka smittsamma sjukdomar hos sällskapsdjur. Förhoppningsvis kan SJV få argument att införa en förnuftigare hantering av smuggeldjur från den smittoriskundersökning som SVA ska leverera i maj. Tyvärr verkar det dock bara vara en tidsfråga innan vi får kapitulera inför EU och omvärlden, och ge upp ambitionerna på Sverige som ett smittskyddat land.

Och när det första rabiesfallet påträffas, lär det ske på en veterinärklinik. Därmed är återkopplingen till arbetsmiljön klar – se till att vara rabiesvaccinerade allihop därute! Om det blir just du som får den första rabieshunden på ditt undersökningsbord, måste du vara förberedd. Det handlar inte om ett scenario längre, detta är den bistra verkligheten.

Johan Beck-Friis
Informationschef, SVF

innehåll

ledare av J Beck-Friis

Generell rabiesvaccinering rekommenderas 3

reportage av S Fredriksson

Med stämpeln som främsta instrument 6

vetenskap – granskade artiklar

Radiojodbehandling av 46 hypertyreoida katter
av T Dahl, B Jones och B Andrén 13

Kirurgisk behandling av skapulafraktur hos föl
av N Jansson 19

vetenskap – från fältet

Två fall av läkemedelsbiverkningar hos häst
av A Kendall och A Gustafsson 23

månadens epiztel 25

vilken är din diagnos?

– Bilddiagnostik 27
– Svar 47

allmänt

Kurser i fårhälsovård för veterinärer av C Lönnell 28

Start för samnordiska fortbildningskurser
av J Beck-Friis 31

Ny receptblankett för djur av J Beck-Friis 34

Bli ännu mer specialist! av S Fredriksson 36

Välbesökta Hippocampusdagar av S Fredriksson 37

Elefantbarnhem räddar föräldralösa ungar
av B E Rosén 39

insänt

"Hemkarantän" – en äkta papperstiger!
av L Nilsson 42

replik

Oförutsedd utveckling av hundsmugglingen
av M Sahlman och M Cedersmyg 44

noterat

- Nya regler vid slakt av häst 35
- Utredare vill bolagisera djurvården vid SLU 35
- Regeringen vill skydda försöksdjuren 38
- Lidl-kött undgår salmonellakontroll 38
- Nya hårdare krav på pälsdjursnäringen 38
- Kritik mot de inredda burarna 48
- Veterinära SLU-avhandlingar populära på nätet 54

disputationer 49

litteraturtjänst 51

kanslinytt 55

kongresser & kurser 55

specialistkompetens 60

kåseri

Botad med en vänster-högerswing
av B Pehrson 61

Ultraljud

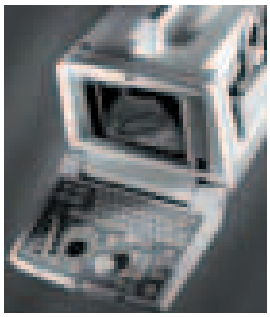

Vetpoint

Marknadsför maskiner, instrument och förbrukningsartiklar

- Modern teknik från GE Medical Systems
- Bästa bildkvalitet
- Service och support på nära håll
- Hör av dig för demonstration

Beställningar & info: 0416-246 60, info@vetpoint.se, www.vetpoint.se

Lina Ruda och Helen Loor – riktiga veterinärer.

Med stämpeln som främsta instrument

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Det händer att Helen Loor och Lina Ruda får frågan om de verkligen är "riktiga" veterinärer. Själva beskriver de sig som "praktiska byråkrater", veterinärer med stämpeln som främsta instrument.

DET ÄR EN STRÅLANDE VACKER vårdag när SVT besöker gränskontrollen i Göteborg. Solen skiner över Sveriges framsida. Helen Loor, en av de tre veterinärer som arbetar med gränskontroll, möter upp på Landvetter. Med senaste numret av SVT klart synlig i handen är det inte svårt att hitta henne på flygplatsen. Att snabbt hitta enkla lösningar och att vara socialt begåvad visar sig vara en utmärkande egenskap för gränskontrollveterinären.

Under färden från Landvetter till Hisingen och hamnen hinner Helen ge en summarisk bild av övriga nödvändiga egenskaper. Det handlar om stresstålighet, ett stort intresse för pappershantering och flexibilitet i allt från arbetsmiljö till "omöjliga" arbetstider. Att ha förmågan att kunna kommunicera med hela registret av folk som jobbar i hamnen och på fraktgodskontoret till de "värsta" juridiska byråkraterna är också väldigt värdefull.

– Själv älskar jag att hålla på med papper, på det sättet har jag hittat min plats i det här yrket, säger Helen. Hon har tidigare arbetat som distriktveterinär och som privatpraktise-

rande stordjursveterinär. Hon blev värvad till gränskontrollen av ”kursaren” Lina Ruda (fd Berg).

Den strålande solen verkar dock gå i moln när andra delar i yrket kommer på tal. Det handlar om maktlösheten inför den ström av djur, framför allt hundar, som förs in i landet illegalt. Mer om det senare.

Efter tre–fyra mils bilfärd genom Göteborg kommer vi fram till veterinärernas huvudarbetsplats. Omgivet av containrar, oljecisterner och ganska mycket tung trafik ligger ett litet hus med ett stort EU-emblem ”Gränskontroll”. Här arbetar fyra personer, tre veterinärer och en livsmedelsinspektör.

Lina Ruda är stationsansvarig. Hon är till 40 procent anställd av Livsmedelsverket, 40 procent av Jordbruksverket och de övriga 20 arbetar hon på en smådjursklinik. Helen är heltidsanställd av Jordbruksverket och den tredje veterinären, Annika Nantin har heltid för Livsmedelsverket.

Redan efter denna redogörelse förstår man att det inte är lätt att täcka in alla områden alla tider på dygnet. När det gäller livsmedel är trafiken regelbunden, men när det gäller införsel av djur så kan de anlända precis när som helst. Smådjur kan resa dels som frakt, dels som passagerardjur, medan hästar alltid åker fraktflyg. Fraktflyget brukar nästan alltid utnyttja nätterna eftersom det är billigare, berättar Helen.

– Vi har jour varannan helg och vi jobbar ofta kvällar och nätter med kort varsel. Med tiden lär man sig dock att läsa tidtabeller på ”rätt” sätt. Ska ett lass hästar landa klockan 21 vet man att det med all sannolikhet blir 24 noll noll… säger Helen.

Lina förklarar hur man fördelar arbetet.

– Allting bygger på att samtliga tre veterinärer är beredda att även fatta en stämpel för någon annans delegation. Annars skulle det inte överhuvudtaget inte gå att få ihop ett arbetsschema. Dessutom bygger väldigt mycket på att man tydligt och klart berättar för sina kolleger vad man håller på med för tillfället. Vi har inte något som kan liknas vid den vanliga veterinära journalföringen som man kan gå tillbaka till när man tar över. Det är lätt att någon ”smart” person spelar ut oss mot varandra om vi inte ständigt uppdaterar oss i ett tveksamt fall t ex.

– Vi arbetar väldigt mycket och oregelbundet. Det skulle vara helt omöjligt att få den här stationen att fungera med tre dagisföräldrar t ex. Ska en hundexport iväg eller ett plan med hästar landa kan vi inte ändra på tiden. Vi måste vara där, så är det bara.

Det är ett sammelsurium av myndigheter och andra inblandade som ska få gränskontrollen att fungera. Jordbruksverket, Livsmedelsverket, Tullverket, Luftfartsverket, Djurskyddsmyndigheten, miljö- och hälsoskyddskontoret, hamnkontoret; alla har ett finger med i spelet. Och så EU förstås… I det praktiska arbetet märks det på samma fåniga sätt som böjen på gurkan.

– Vi har haft inspektioner av lokalerna och utrustningen där. Det ska finnas en skalpell i medicinskåpet, men hur ofta använder vi en skalpell? Vi utför inga operationer här precis. Vi skulle hellre se att man hade krav på en fungerande kopiator, säger Lina lite ironiskt.

Många blanketter, många pärmar… Gränskontrollveterinären måste gilla papper.

Lina svingar med van hand sin stämpel som är den officiella veterinärens främsta redskap.

MEN VAD GÖR NI DÅ? Hur ser en arbetsdag ut?

– Vi har två arbetsplatser, hamnen och flygplatsen. I hamnen sker allting dagtid och det handlar i stort sett om kontroll av innehållet i containrar. Vi har två avdelningar i huset, en för livsmedel och en för animaliska produkter, berättar Helen och fortsätter:

– Själva kontrollen består till största delen av att se till att kollegerna på andra sidan gränsen gjort sitt jobb. Varje sändning föranmäls ett dygn innan och ett hälsocertifikat skickas på fax. När sedan containern anländer matchas de faxade pappren mot originalhandlingen. Finns det ingen sådan eller om den innehåller felaktigheter blir det stopp. Då utför vi heller ingen besiktning. Oftast är det fråga om rent slarv som går att reda ut. Vi jämför innehållet i sändningen med vad som står på intygen. Kontrollen sker mest genom så kallas fysisk kontroll, man tittar, känner och luktar helt enkelt, berättar Helen.

– Oftast går det bra, men när vi fick hit ett parti thailändsk fiskpasta stod vi oss slätt. Det var väl som om vi skickat surströmming till Kina, kommenterar Lina.

Det är inte så ofta det görs labbtester, men stickprov förekommer och då ofta beroende på en riskbedömning som bygger på erfarenhet och tidigare fynd.

Levande djur kommer som regel till Landvetter. Exporterna sker också där.

DEN DAG SVT är på besök ska två schäfervalpar exporteras till Australien. Det är en lång resa och hundarna måste absolut se pigga ut vid avresan för att få åka. Australien kräver att en officiell veterinär ska plombera buren före avfärd. Helen är lite hård i nyporna och plomben går sönder. Suck. Nu måste alla papper stämplas om med ett nytt plombnummer och allt kopieras om på fraktflygets kontor. Här kommer dock förmågan till snabba enkla lösningar och goda kontakter med fraktfolket till pass. Det är ju två hundar i buren, då kan det förstås vara två nummer på följesedlarna… Den trasiga plomben monteras fast på buren och ny plomb sätts i dörren. Så var det ordnat.

På Landvetter har veterinärerna två arbetsplatser, en för smådjur vilket även omfattar t ex tonvis med levande hummer, och ett häststall en bit därifrån. Smådjursavdelningen kallar Lina ”bunkern” eftersom kontoret mer ger karaktären av skyddsrum än arbetsplats. Stallet däremot har ett ljust och trevligt kontor, fast där finns inte så mycket att göra förutom att registrera all införsel i ett nytt datorprogram som kallas TRACES, ett avancerat verktyg när det gäller att utröna eventuella smittvägar.

Så gott som alla hästar som flygs till Sverige kommer till Landvetter utom islandshästar som flyger ”lösa” i planet. Man kan inte lasta av dem så på Landvetter. Hästarna som kommer hit står tre och tre i transportcontainrar som rullas av planet och hästarna lastas ur innanför staketet till kontrollstallet. Tyvärr har man inte vid stallbygget tänkt på att alla hästar kommer tre och tre och det finns bara två boxar inne i stallet.

– Vi ordnade hit ett utestall med ett par boxar till men det höll inte i decemberstormen, berättar Lina och pekar på något som definitivt är ett före detta stall.

Hästhantering kan vara ganska tidsödande, det händer att det kommer upp emot 70 hästar på en gång från t ex USA. Det är ganska van-

ligt att djuren är lite medtagna när de landar.

– Vi har blivit ganska bra på att se när en häst är på väg att få transportsjuka och det har räddat många från att bli riktigt dåliga. Vi vet också att om en häst är uttorkad är oftast de andra i samma sändning i ungefär samma kondition även om de inte visar några direkta symtom, berättar Lina.

HÄSTARNA ÄR LÄTTSAMMA importdjur pappersmässigt och några smuggelhästar har man aldrig stött på. När det gäller hund och katt är situationen helt annorlunda.

– Jag tror inte folk i allmänhet eller ens våra veterinärkolleger har någon aning om hur lättvindigt införselkontrollen fungerar när det gäller sällskapsdjur, berättar Lina och det går inte att ta miste på hur upprörd hon är över detta.

Lina berättar om paragraferna som hon anser har satt hela regelverket ur spel. Det handlar om de undantagsparagrafer som finns i Jordbruksverkets föreskrifter gällande införsel av djur såväl från EU-land som tredje land, nämligen *”Om det finns särskilda skäl får Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter”*. Enligt Lina är det mer regel än undantag att det finns särskilda skäl. Förr skickades hundar i karantän eller avlivades. Numera blir det ”hemkarantän”.

– Hemkarantän, vad är det? Det finns ingenting som heter hemkarantän specificerat i lagstiftningen. Hemkarantän innebär bland annat att det helt fritt promenerar omkring hundar i tätorterna som kan bära på precis vilken smitta eller vilka parasiter som helst och hur uppföljning av dessa hundar sker är oklart, fortsätter Lina.

Det är upp till varje EU-land att bestämma vilken myndighet som ska sköta införselkontrollen av sällskapsdjur. Sverige har valt att delegera ansvaret till tullen.

– Tullen har varken tillräcklig bemanning, resurser eller veterinär kompetens att satsa på djur. De prioriterar naturligtvis andra saker som droger och vapen. Det är ingen slump att de flesta som reser med hund kommer på tider när tullen har stängt. De som vill ta in hundar illegalt vet precis när det är fritt fram, berättar Helen. Just i år finns det lite extra EU-pengar avsatt för extra smittskyddsåtgärder. Vi ville ha lite statistik så vi använde en del av dessa pengar till att göra stickprovskontroller av passagerardjur under ett antal månader. Av de 24 djur vi plockade ut hade endast ett korrekta dokument! Övriga hade t ex inte rabiesvaccination, var inte avmaskade mot dvärgbandmask eller hade falska EU-pass. Vi vet inte om dessa hundar följs upp på något sätt.

”Hoppsan, den höll inte...” Helen fick göra om plomberingen av hundburen som skulle till Australien.

– Vår hantering av införseln kommer på sikt att innebära att vi nog tvingas ändra vår egen uppfattning om Sverige som ett ”säkert” land, menar Lina som samtidigt uppmanar sina praktiserande kolleger att vara speciellt uppmärksamma och frågvisa om de får ett importerat djur som patient.

Och dyker det upp en chihuahua på kliniken bör man vara extra noga i dagens läge. Det är den nya modehunden vilket naturligtvis medfört att det förekommer smutsig handel.

NYLIGEN FICK GRÄNSKONTROLLEN i Göteborg ett anonymt tips om att det skulle komma två hundar från Ungern via Danmark med falska

"Så här ser hästcontainrarna ut, fast den här verkar vara tom och trasig." Lina kollar automatiskt allt som står runt stallet.

EU-pass. De skickades som fraktgods. Självklart anlände de en helgdagsafton.

– Då visste jag inte att just chihuahua var en så het ras, säger Helen som råkade jobba då och fick ta hand om hundarna. Jag kollade pappren och det såg bra ut. Ägaren till den ena hunden hämtade sin hund och åkte hem. Den andra var kvar. Dagen efter dök originalhandlingarna upp. Det visade sig att hundarna var vaccinerade vid tre veckors ålder…

Blodprov fanns enligt uppgift på ett separat intyg men inte infört i passet. När problemen uppdagades försökte de blivande ägarna påstå att djurens födelsedatum var felskrivet.

– När den andra hunden inte fick lämna gränskontrollen ville ingen kännas vid den. Jordbruksverket beställde en karantänsplats och det kom en budbil och hämtade hunden.

Budchauffören hade ingen aning om att hon utsatte sig för en risk. Hon tog med en egen hundbur och använde sin egen bil "eftersom hon hade egen hund" och den var utrustad för det, berättar Lina.

Vad som sedan hände med chihuahuan vet de inte. Originalhandlingarna ligger i en pärm på deras kontor. – Hunden sitter förmodligen kvar i karantän och ingen ägare vill kännas vid den. Den andra hunden är i "hemkarantän". Så fungerar smittskyddet idag, suckar Lina.

Till sist, ni nämnde i inledningen att folk brukar fråga om ni är "riktiga veterinärer". Händer det att ni får byta ut stämpeln mot den obligatoriska skalpellen?

– Just skalpellen har jag aldrig använt, men visst måste vi behandla djur eller avliva ibland. Kommer det djur som är i behov av vård ska vi kalla in distriktsveterinären, men eftersom t ex alla hästar kommer på nätterna kan det ta väldigt lång tid för en utomstående veterinär att ta sig in genom säkerhetskontrollen på flygplatsen. Landar det en häst som har kolik t ex, gör vi förstås vad vi kan med den utrustning vi har, avslutar Lina. ■

KOMMENTAR

Från och med 2004–07–03 gäller nya regler för införsel av djur. När det gäller hund och katt från EU-land har t ex kravet på friskintyg, vaccination mot leptospiros och valpsjuka samt tillstånd för registrerad importör slopats.

Mycket av det som gränskontrollveterinärerna hänvisar till finns att läsa på Jordbruksverkets hemsida gällande införsel av djur. Det är t ex olika regler för EU-området, nya medlemsländer, tredje land/högrisk och tredje land/lågrisk.

TOVE DAHL, leg veterinär, **BERNT JONES,** leg veterinär, professor och
BITTEN ANDRÉN, leg veterinär.*

Radiojodbehandling av 46 hypertyreoida katter

Behandling av hypertyreoida katter med radioaktivt jod har utförts på ett fåtal kliniker i Sverige sedan 1999. Samtliga katter behandlade vid SLU från november 2000 till april 2004 studerades avseende tillfrisknande och överlevnad genom journalstudier och djurägarintervjuer. Uppföljningen 3–42 månader efter behandling visade att 85 procent av katterna hade återfått normal tyreoideafunktion och att 75 procent förväntas överleva mer än ett år efter behandling. Artikeln är en bearbetning av Tove Dahls EEF-arbete i veterinärprogrammet, SLU.

granskad artikel

INLEDNING

Hypertyreoidism är kattens vanligaste endokrina rubbning. Sjukdomen beskrevs första gången hos katt så sent som 1979 i östra USA (9). En ökning av antalet diagnostiserade fall har noterats i Sverige de senaste åren (Figur 1).

Sjukdomen förekommer framför allt hos medelålders och äldre katter och beror på en ökad insöndring från sköldkörteln av hormonet tyroxin (T_4) vilket ger multisystemiska effekter. Den kliniska bilden innefattar bland annat viktförlust (Figur 2), takykardi, polyfagi, förstorad tyreoidea, kräkningar, polyuri/polydipsi och hyperaktivitet (3). Histopatologi visar i de allra flesta fall en adenomatös hyperplasi eller adenom. Orsakssammanhanget är inte klarlagt (10).

Tre behandlingsalternativ finns för närvarande: tyreostatiska mediciner som tiamazol (Thacapzol®, Recip), kirurgisk tyreoidektomi eller strålbehandling med radioaktivt jod. Alla tre behandlingsprinciperna har för- och nackdelar vad avser kostnader, risk för biverkningar och kompetens/resurskrav. I litteraturen beskrivs ofta behandling med radioaktivt jod som den bästa, vilket grundas på den goda prognosen och den minimala risken för negativ påverkan på individen (10). I USA har behandling med radioaktivt jod utförts på katt sedan 1980 och i Sverige sedan 1999.

Behandling med radioaktivt jod kräver tillstånd från Statens strålskyddsinstitut, SSI. Principen för radiojodbehandling är att radioisotopen ^{131}I, liksom stabilt jod, tas upp i de förändrade sköldkörteldelarna och förstör den sjukliga vävnaden via framför allt β-strålning. När den sjukliga vävnaden förstörts sjunker nivån av T_4 i serum till normala värden, eutyreoidism. Den övriga tyreoideavävnaden som är hypoplastisk på grund av minskad TSH-insöndring (negativ feedback) påverkas i mindre grad av strålbehandlingen och återtar normal funktion efter lyckad behandling. Djur under behandling måste av strålskyddsskäl hållas avskilda i början av behandlingstiden (8, 10).

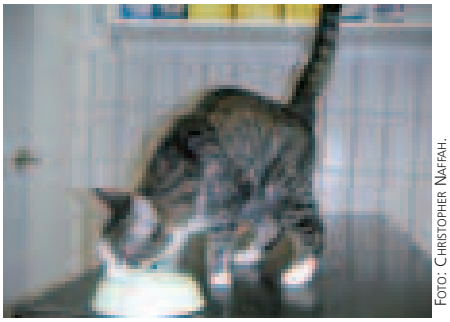

Foto: Christopher Naffah.

Figur 2. *Avmagring trots god aptit är ett vanligt symtom vid hypertyreoidism.*

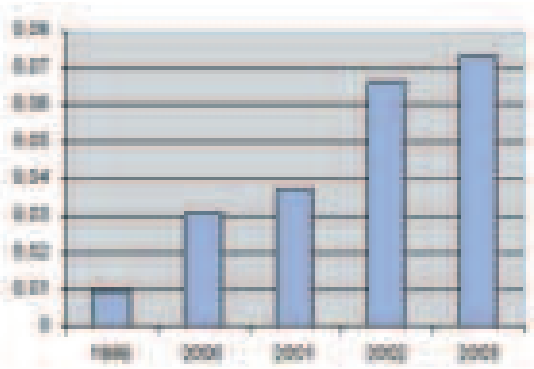

Figur 1. *Andelen ersättningar för katter med diagnosen hypertyreoidism i procent av alla försäkrade katter hos Agria Djurförsäkring 1999–2003. Antal försäkrade katter 2003 var 147 930.*
Källa: Agria Djurförsäkring.

Syftet med föreliggande studie var att följa upp de på SLU hittills behandlade katterna vad avser tillfrisknande och överlevnad, samt att beräkna förväntad överlevnadstid.

MATERIAL OCH METOD

Fallselektion

Journalerna från samtliga 50 katter som radiojodbehandlats vid Universitetsdjursjukhuset, SLU, under perioden novem- ➤

➤ ber 2000 – april 2004 granskades. Dessa 50 katter var både primärfall från SLU och fall remitterade för behandling från 18 kliniker i landet. I den slutliga studien ingick totalt 46 katter då tre inte gick att följa fullständigt och en dog nio dagar efter behandlingen i epileptiforma kramper. Medelåldern (± en standardavvikelse) vid behandling var 13±2,3 år med en variation mellan 9 och 17 år. Av de 46 katterna var 22 av honkön och 24 av hankön. En katt var av rasen Maine coon, en var siames och en norsk skogkatt. De övriga 43 var huskatter.

Katterna hade fått diagnosen hypertyreoidism efter påvisande av höga serumnivåer av T_4 (referensvärde <35 nmol/l, Avd för klinisk kemi, SLU). Katternas S-T_4 inför behandling varierade från 53 till 373 nmol/l.

Problem med tillförsel av tabletter eller biverkningar var en vanlig orsak till önskemål om strålbehandling. Tre katter hade haft kraftig klåda under tidigare tiamazolbehandling och ett flertal gastrointestinala besvär. En katt hade tidigare genomgått bilateral tyreoidektomi.

Utförande

Vid ankomst till SLU genomgick alla katter en klinisk undersökning. Dessutom utfördes scintigrafisk undersökning av tyreoidea på 37 av katterna fem till tio minuter efter injektion av ^{99}mTc som perteknetat. Katterna var sederade med medetomidin och placerade i ventral liggande position vid scintgrafiundersökningen. Katterna blev också undersökta med ekokardiografi för utvärdering av eventuell strukturell hjärtförändring, antingen hos remitterande veterinär eller på SLU. Djurägaren var tillsagd att avbryta eventuell behandling med tiamazol minst en vecka före planerad radiojodbehandling, då behandling med radiojod inte har fullgod effekt om katten nyligen behandlats med tyreostatiska läkemedel.

Alla katter utom tre gavs en standarddos av 80 MBq ^{131}I intravenöst i en perifer ven. De tre katter som fick annan mängd behandlades med 70, 85 respektive 100 MBq. I några fall injicerades radioaktiviteten subkutant, oftast på grund av att katten var svårhanterlig. Katterna stannade sedan cirka fyra dagar avskilt på kliniken och hanterades där enligt uppsatta strålskyddsregler.

Uppföljning

Data angående ålder, kön och samtidig sjukdom noterades. Samtliga remitterande veterinärer kontaktades via telefon eller fax och ombads skicka journalkopior för de behandlade katterna. Studien genomfördes under våren/hösten 2004 vilket innebar en median uppföljningstid efter behandling av 13 månader (variation 3–42 månader). Ägarna till de katter som inte besökt veterinär nyligen kontaktades via telefon och intervjuades enligt ett standardiserat protokoll där a) överlevnadstid, b) kliniska tecken på kvarstående hypertyreoidism såsom ökad aptit, avmagring, hyperaktivitet, c) tecken på annan sjukdom och d) uppföljande blodprover av S-T_4 noterades.

DATABEARBETNING OCH STATISTISK ANALYS

Behandlingseffekt

Dödsdatum och dödsorsak noterades hos de katter som under observationstiden avlivats eller dött. Dödsorsaken kodades som neoplasier, njursvikt eller övrigt. Hos de katter som fortfarande levde räknades överlevnadstid som tid från behandling till senaste kontakt med veterinär eller telefonintervju. Annan tillstötande sjukdom vid senaste uppföljning noterades. Hos 36 (76 %) av fallen baserades bedömningen av behandlingseffekten på blodprovskontroll av S-T_4, symtombild vid senaste veterinärbesök och telefonintervju. Hos de övriga tio (24 %) där blodprov inte tagits gjordes en bedömning utifrån den kliniska bilden vid veterinärbesök och telefonintervju.

Beskrivande statistik beräknades för alla variabler. Kaplan-Meier överlevnadskurvor gjordes och tiden då en fjärdedel av individerna hade dött räknades ut för olika åldersgrupper. En korrekt uppskattning av förväntad överlevnad för 50 procent kunde inte göras då mer än hälften av katterna fortfarande levde vid studiens slut.

Tolv av katterna hade S-T_4-värden före behandling över mätgränsen på 193 nmol/l. Hos endast två av dessa hade vidare spädning av provet utförts för att få ett numeriskt värde på S-T_4. För statistisk analys delades därför katterna in i fyra grupper (en kvartil i varje) efter S-T_4 före behandling:

1. S-T_4 <100 nmol/l
2. S-T_4 100-150 nmol/l
3. S-T_4 150-193 nmol/l
4. S-T_4 >193 nmol/l

Med hjälp av ett χ^2-test jämfördes gruppen med sju katter som vid sexveckorskontrollen fortfarande var hypertyreoida med övriga avseende S-T_4-nivå före behandling.

Scintigrafi

Hos de 37 katter som undersöktes med scintigrafi definierades ett onormalt scintigram som ett ökat upptag av 99mTc på ett eller flera foci i hals- och bröstregionen i jämförelse med spottkörtlarna. Upptaget graderades subjektivt som lindrigt, måttligt eller kraftigt och kategoriserades som fokalt, två fokala upptag eller multifokalt. Om formen på upptagsområdet var oregelbundet eller om fotopeniska (minskat upptag) områden fanns bedömdes detta som misstänkt karcinom.

Dessa uppgifter jämfördes sedan med data om neoplasi efter behandling samt bedömning lyckad/misslyckad behandling.

RESULTAT

Behandlingseffekt

Medianvärdena för S-T_4 före behandling var 151 nmol/l (53–373 nmol/l). 38 (83 %) katter bedömdes som eutyreoida (S-T_4 11–45 nmol/l) vid kontroll efter behandlingen (variation 4–74 veckor, median 5 veckor). Sju katter (15 %) kvarstod som hypertyreoida (S-T_4 114–187 nmol/l) vid denna kontroll och en katt (2 %) hade värden under referensnivån. En av katterna med höga S-T_4 kontrollerades fyra gånger de närmaste sju månaderna efter behandling och hade först efter sju månader normala värden. Detta fall räknas således som lyckad behandling. God effekt av behandlingen uppnåddes alltså i 87 procent av fallen.

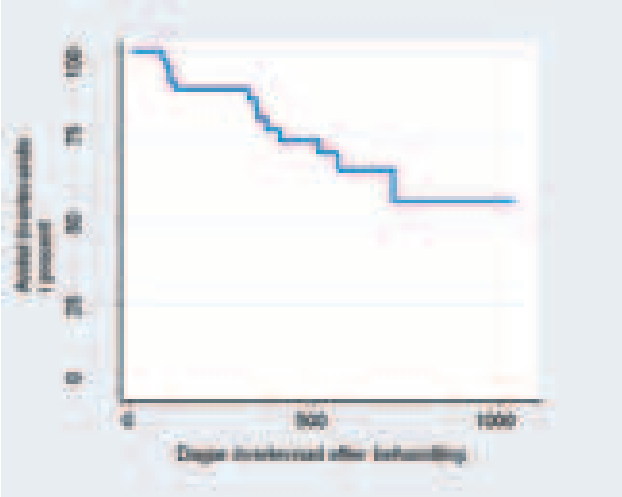

FIGUR 3. *Kaplan-Meier-diagram över uppskattad överlevnadstid för 46 katter behandlade med radiojod mot hypertyreoidism. Medianåldern vid behandling var 13 år. 75 procents överlevnad sågs vid 403 dagar.*

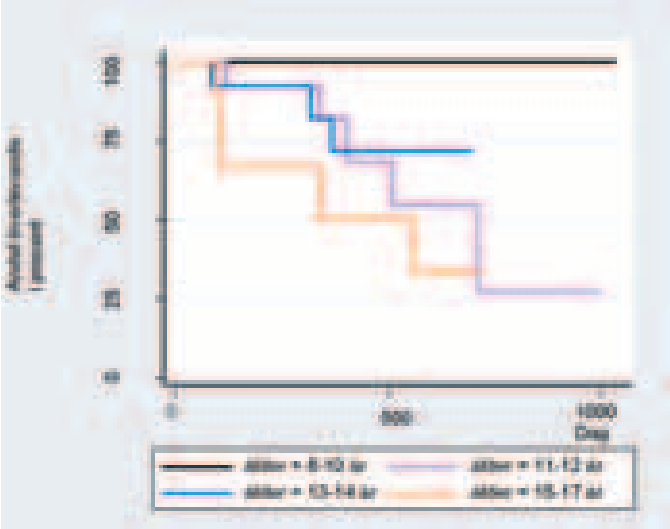

FIGUR 4. *Överlevnadstiden (dagar efter behandling) för de behandlade katterna efter uppdelning i grupper efter åldern vid behandlingen med radiojod.*

Katter med hyper- eller hypotyreoidism efter behandling

Sex av de sju katterna med höga S-T_4 vid efterkontroll fortsatte att uppvisa förhöjda S-T_4-värden vid upprepade provtagningar. Ingen av dessa genomgick ny behandling med radiojodid men fem av dem behandlades medicinskt med tiamazol. Fyra av dessa sex var avlivade vid studiens slut. De sju katter som var hypertyreoida vid första efterkontrollen hade signifikant (p=0,015) högre S-T_4 före behandling än de vars behandling lyckades. Fem av dessa katter tillhörde grupp 4 före behandling, dvs S-T_4 över 193 nmol/l och de två andra 151 respektive 160 nmol/l. Katten som hade värden under referensnivån efter behandling upplevdes som slö och hypotyreoid, men ägaren ville inte sätta in substitutionsterapi.

Överlevnad och hälsa

Med den använda behandlingen beräknas tre fjärdedelar av katterna överleva mer än 13 månader efter radiojodbehandlingen (95% konfidensintervall 11–24 månader, Figur 3). Ålder vid behandlingstidpunkten visade sig ha stor betydelse för överlevnaden. Av katter behandlade vid elva till tolv års ålder var 25 procent döda 13 månader senare, men av dem som behandlades vid 15–17 år var 25 procent döda redan 3,5 månader efter behandling (Figur 4).

13 (28 %) katter hade vid studiens slut avlivats eller dött. Den vanligaste dödS- eller avlivningsorsaken var neoplasi. Övriga orsaker till avlivning var bland annat kvarstående hypertyreoidism, trauma och urinvägsproblem. Hälsostatus vid senaste kontakt med veterinär eller telefonintervju, bedömdes som gott hos 23 (70 %) av de katter som fortfarande levde vid studiens slut. 15 procent av katterna hade njur- eller urinvägsrelaterade problem vid den slutliga uppföljningen (Tabell 1).

Vid kontroll före behandlingen hade 20 katter mycket höga värden av S-ALAT och -ALP, vilka i samtliga fall normaliserades efter att katterna blivit eutyreoida.

Scintigrafiresultat

Eftersom tiden från injektion av ^{99}mTc till scintigrafi inte standardiserats kunde en korrekt jämförelse mellan katterna inte göras avseende upptaget av ^{99}mTc. En allt större mängd radioisotop ackumuleras i tyreoidea under den tid som går mellan injektion och mätning.

14 (38 %) av de 37 katterna som undersökts hade ett fokalt ökat upptag, 16 (43 %) hade ökat upptag i två foci och sju (19 %) multifokalt upptag med oregelbundet upptagsområde i ett fall. ➤

Tabell 1. HÄLSOSTATUS VID SLUTLIG UPPFÖLJNING AV 46 KATTER BEHANDLADE MED RADIOAKTIVT JOD MOT HYPERTYREOIDISM.

Hälsoproblem	Antal katter	Levande vid studiens slut	Döda under studien
Ingen känd sjukdom	23 (50%)	23	
Neoplasi	7 (15%)	1	6
Njur- eller urinvägsproblem	7 (15%)	5	2
Kvarstående hypertyreoidism	6 (13%)	2	4
Förstoppning	1 (2%)		1
Vingelsjuka	1 (2%)		1
Hypertrofisk kardiomyopati	1 (2%)	1	
Diabetes	1 (2%)		1
Hypotyreoidism	1 (2%)		1
Polyuri/polydipsi	1 (2%)	1	
Smärta från rygg	1 (2%)	1	
Påkörd	1 (2%)		1
Totalt*	46 33	13	

** Observera att samma katt kan ha flera sjukdomar*

➤ Vid jämförelse av dessa data med behandlingsresultatet och avlivningsorsaken neoplasi hittades inga samband. Samtliga sju katter med multifokalt upptag var eutyreoida efter behandling.

Biverkningar

En övergående heshet samt ömhet vid palpation av svalgområdet noterades hos ett fåtal katter dagen efter behandling med radioaktivt jod.

En katt uppvisade efter behandlingen håravfall och klåda över struphuvudet. Huden blev infekterad och katten behandlades allmänt med antibiotika. Två månader senare återkom problemen men inte i lika grav form. Pälsen växte sedan ut och blev normal.

DISKUSSION

Behandlingsutfall och dosberäkning

Det finns tre strategier beskrivna för att bestämma den aktivitetsmängd som skall användas vid behandling för att återskapa en normal T_4-produktion (5): tracermetod med scintigrafi, giva av standarddos eller sammanvägd bedömning av symtombild, T_4-nivå och palpatorisk tyreoideastorlek (Figur 5).

Tracermetoden är teoretiskt den mest exakta men har nackdelen att det krävs scintigrafi och matematisk beräkning grundat på erhållet resultat. De mest använda metoderna för dosberäkning är därför de två senare där katten inte ens behöver sederas. I litteraturen anges (4, 7) att en standarddos bör ligga på 148–185 MBq för att ge en effektiv behandling av alla katter. Med denna dos kommer dock några katter att överbehandlas och risken för hypotyreoidism ökar (11). Studier där den tredje metoden använts, sammanvägd bedömning, har uppvisat likvärdiga resultat (95 % lyckade behandlingar) med användning av tracerdos och bättre resultat än då man använt standarddos (8, 10). I dessa studier varierade den individuella aktivitetsmängden från 74 till 222 MBq.

Totalt sett visar föreliggande studie 87 procent lyckade behandlingar, vilket är något lägre än de ca 95 procent som setts i andra, större studier (10, 12). Delas materialet upp efter ursprunglig S-T_4–nivå visar det sig dock att alla katterna som hade under 150 nmol/l initialt före behandling blev helt återställda. Det är anmärkningsvärt att en så tämligen låg aktivitetsmängd som 80 MBq ger fullgott behandlingsresultat i denna patientgrupp.

I gruppen med S-T_4 mellan 150 och 193 nmol/l före behandling förblev två av tio katter hypertyreoida och i gruppen T_4 >193 nmol/l var fem av tolv (42 %) hypertyreoida efter behandling. Med den låga dos ^{131}I vi använt ses klart att det främst är patienter med mycket höga initiala S-T_4-värden som riskerar att kvarstå hypertyreoida. Detta visar att vi bör anpassa mängden ^{131}I för katter med S-T_4-värden över 150 nmol/l.

FOTO: CHRISTOPHER NAFFAH.

FIGUR 5. *Hos mer än 80 procent av katter med hypertyreoidism kan en förstorad sköldkörtel palperas som en förskjutbar subkutan bildning invid trakea. I vissa fall är körteln dislokerad ventralt längs trakea, ibland ända in i brösthålan.*

Överlevnad

Hypertyreoidism är den äldre kattens sjukdom, vilket innebär en relativt kort överlevnadstid även vid lyckad behandling. Tre större studier (4, 10, 12) rapporterar långtidsöverlevnad på 16–25 månader (median) för katter behandlade med ^{131}I. De vanligaste hälsoproblemen vid dödstillfället var cancer och njurproblem. Resultaten i föreliggande studie korrelerar väl med dessa resultat då det gäller förväntad överlevnadstid. Detta trots att katterna i vår studie, som tidigare påpekats, fått en avsevärt lägre aktivitetsmängd.

Behövs den scintigrafiska undersökningen?

Scintigrafisk undersökning av tyreoidea ger information avseende funktion och anatomi. Sköldkörtelns storlek kan bestämmas och även ektopisk tyreoideavävnad kan påvisas, men ingen av de undersökta katterna hade ektopisk vävnad. Detta är viktig information speciellt vid kirurgisk behandling. Vid visst mönster på scintigrafibilden kan karcinom misstänkas, men säker diagnos kan ställas först efter biopsi (5). I föreliggande studie har inte scintigrafiresultatet föranlett ändring av den planerade behandlingen i något av de 37 fall som undersökts. Undersökningen har inte heller haft något prognostiskt värde. Den scintigrafiska undersökningen kan därför uteslutas då den innebär en extra belastning på patienten genom den sedering som krävs för undersökningen. Endast två procent av katter med hypertyreoidism har karcinom enligt litteraturen.

Njurpåverkan

Katter med både kronisk njursjukdom och hypertyreoidism riskerar utveckla njursvikt efter behandling mot hyperty-

reodism (Figur 6). Detta kan bero på att filtrationen i glomeruli (GFR) sänks vid behandling av hypertyreodism genom en normalisering av ett patologiskt högt blodtryck (1, 6). Dessa katter har i regel inte azotemi före behandlingen då GFR hålls högt, men utvecklar symtom på njursvikt med t ex kreatininstegring i serum en tid efter behandling (11).

FIGUR 6. *Katter med både kronisk njursjukdom och hypertyreoidism riskerar utveckla njursvikt efter behandling mot hypertyreodism.*

I de fall där misstanke om samtidig njurskada föreligger bör ett urinprov undersökas före behandlingen. Vid tecken på glomeruliskada med proteinuri eller låg urindensitet skall ägaren informeras om den sämre prognosen och en provbehandling med tyreostatika kan inledas. Om S-kreatinin går upp (inom 2–4 veckor) när S-T_4 går ned är radiojodbehandling inte lämpligt då överlevnadstiden kan förväntas bli kort på grund av njurinsufficiens. Istället kan då en medicinsk lågdosbehandling väljas för att dämpa symtomen på hypertyreoidism samtidigt som man försöker undvika en njurinsufficiens. Det är då mycket viktigt att tänka över vilken livskvalitet djuret får.

De kvarvarande nefronen kan också skadas av ett kvarstående högt blodtryck (11) vilket ytterligare komplicerar bilden. 15 procent av katterna i denna studie hade vid slutlig uppföljning njur- eller urinvägsrelaterade problem, vilket är något lägre än i jämförande studier.

Hjärtpåverkan

Vid hjärtauskultation av katter med hypertyreoidism noteras frekvent onormala fynd som galopprytm, blåsljud och takykardi. Ekokardiografi visar ofta en hypertrofierad kammarvägg, ett förstorat vänster förmak och en ökad så kallad ”shortening fraction”, troligen till följd av en ökad belastning på hjärtat. De strukturella hjärtförändringarna leder sällan till hjärtsvikt och är vanligtvis reversibla. Hos de katter där inte förändringarna försvinner efter behandling misstänks en primär kardiomyopati eller tyroxininducerad skada i myokardiet (2).

Många av katterna i föreliggande studie hade före behandling en hypertrofierad kammarvägg. Enligt tillgängliga journaler är bara en av dessa katter undersökt med ekokardiografi efter radiojodbehandlingen. Det går alltså inte att uttala sig om eventuella kvarstående förändringar i hjärtmuskeln hos de övriga katterna.

Behövs ultraljudsundersökning av hjärtat?

Vid ekokardiografi är det ofta svårt att avgöra om katten har en hypertrofi av kammarväggarna till följd av hypertyreoidism eller primär hypertrofisk kardiomyopati (HCM). Om en asymmetri i kammarväggen syns vid primärundersökning bör HCM misstänkas, vilket försämrar prognosen. Många gånger är katterna svårhanterade vilket gör att ultraljudsundersökningen inte alltid är informativ före behandling. En ny kontroll av hjärtat ett halvår efter behandling kan vara av värde i de fall en förtjockad kammarvägg konstaterats före behandlingen.

Administrationssätt

I denna studie har radiojoddosen getts intravenöst, vilket krävt inläggning av infartskanyl. Då de flesta katterna ändå försetts med en sådan har det inte inneburit något extra stressmoment. Eftersom det i studier som jämfört subkutan och intravenös giva inte setts några skillnader i behandlingsresultat eller komplikationer kan radiojoden dock ges subkutant i de fall infartskanyl inte sätts (8).

Slutsatser

Resultaten visar att radiojodbehandling är en säker och effektiv behandlingsmetod för en allt vanligare sjukdom hos den åldrande svenska kattpopulationen. I denna studie lyckades behandlingen i 87 procent av fallen, vilket bör kunna förbättras något med viss anpassning av behandlingsdosen.

SUMMARY

Radioiodine treatment of 46 cats with hyperthyroidism

Hyperthyroidism has become the most common endocrine disorder in cats. The treatment of choice according to the literature is administration of radioactive iodine. This treatment has been available at a few veterinary clinics in Sweden since 1999. 46 cats treated with a standard dose (80 MBq) of radioactive iodine (^{131}I) at the University Teaching Hospital, Uppsala, in the period 2000–2004 were followed for a median of 13 months (range 3–42 months) by means of a retrospective cohort study design. Tables predicting time of survival after treatment were made.

At final follow-up thirty-nine cats (85%) were euthyroid, six cats (13%) remained hyperthyroid and one cat (2%) was hypothyroid. The seven cats which were hyperthyroid at the six-week follow-up had significantly higher serum thyroxin values before treatment than the cats that became euthyroid (p=0.015). 75 per cent of the cats (median age 13 years) are estimated to survive 13 months post-treatment, which is comparable to other similar studies.

Treatment results could possibly be improved by adjustment of the radioiodine dose according to pre-treatment serum thyroxin levels.

TACK

Tack till Ane Nødtvedt, Estelle Ågren, Lena Pelander, Jens Häggström och Östen Dahl för värdefull hjälp och kommentarer. Stort tack för hjälpen under informationsinsamlingen också till alla kattägare, remitterande instanser och Lotta Gunnarsson, Agria Djurförsäkring.

Referenser

1. Becker et al. Effects of methimazole on renal function in cats with hyperthyroidism. J Am Anim Hosp Assoc, 2000, 36, 3, 215–223.
2. Bond et al. Echocardiographic findings in 103 cats with hyperthyroidism. J Am Vet Med Assoc, 1988, 192, 11, 1546–1549.
3. Broussard JD & Peterson ME. Changes in clinical and laboratory findings in cats with hyperthyroidism from 1983 to 1993. J Am Vet Med Assoc, 1995, 206, 302–305.
4. Craig A et al. A prospective study of 66 cases of feline hyperthyroidism treated with a fixed dose of intravenous ^{131}I. Aust Vet Practit, 1993, 23, 1.
5. Kintzer PP & Peterson ME. Nuclear medicine of the thyroid gland. Vet Clin North Am: Small Anim Pract, 1994, 24, 587–605.
6. Kobayashi et al. Hypertension in cats with chronic renal failure or hyperthyroidism. J Vet Intern Med, 1990, 4, 2, 58–60.
7. Meric SM & Rubin SI. Serum thyroxine concentrations following fixed-dose radioactive iodine treatment in hyperthyroid cats: 62 cases (1986–1989). J Am Vet Med Assoc, 1990, 197, 621–623.
8. Mooney CT. Radioactive iodine therapy for feline hyperthyroidsm: Efficacy and administration routes. J Small Anim Pract, 1994, 35, 289–294.
9. Peterson ME et al. Spontaneous hyperthyroidism in the cat. Annual Meeting of the Amerian College of Veterinary Internal Medicine, Guelph, Ontario, Canada, 1979.
10. Peterson ME & Becker DV. Radioiodine treatment of 524 cats with hyperthyroidism. J Am Vet Med Assoc, 1995, 207, 11, 1422–27.
11. Peterson ME. Hyperthyroidism. In: Ettinger SJ, ed. Textbook of veterinary internal medicine: Diseases of the dog and cat, 5th ed. Philadelphia, WB Saunders, 2000, 1400–1419.
12. Slater MR et al. Long-term health and predictors of survival for hyperthyroid cats treated with iodine 131. J Vet Intern Med, 2001, 15, 47–51.

***TOVE DAHL,** leg veterinär, Södra Djursjukhuset, Månskärsvägen 13, 141 75 Kungens Kurva.
BERNT JONES, leg veterinär, professor, Avdelningen för bilddiagnostik och klinisk kemi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, SLU, Box 7038, 750 07 Uppsala.
BITTEN ANDRÉN, leg veterinär, Institutionen kirurgi och medicin, smådjur, SLU, Box 7037, 750 07 Uppsala.

Calphon® vet.

- FÖR SÄKER INFUSION

Tack vare den höga magnesiumhalten i Calphon sänks retbarheten i myokardiet. Magnesium minskar därigenom risken för den hjärtarytmi som intravenös kalciumtillförsel kan medföra.

Bayer HealthCare
Animal Health
Tel. 031 - 83 98 00

För ytterligare information se FASS VET.

NICOLAI JANSSON, leg veterinär, PhD, Dipl ECVS, specialist i hästens sjukdomar, European specialist in large animal surgery (equine).*

Fallbeskrivning

Kirurgisk behandling av skapulafraktur hos föl

I artikeln beskrivs den kirurgiska behandlingen av ett föl som ådragit sig en tvärfraktur på höger skapula. Fixering av frakturen möjliggjorde läkning och kliniskt återställande.

granskad artikel

INLEDNING

Skapulafrakturer förekommer relativt sällan hos häst och i sådana fall rör det sig oftast om frakturer som involverar *processus supraglenoidalis* (9). Endast få fall av frakturer på *collum scapulae* eller själva skapulan proximalt om kollum har rapporterats (2, 3, 4, 8). Hästar under ett års ålder löper ökad risk att drabbas av skapulafrakturer på grund av mindre kroppsstorlek och nära kontakt med mamman och andra hästar. Dessa frakturer uppkommer oftast till följd av sparkskador (1).

Artikeln beskriver ett föl med skapulafraktur som behandlades kirurgiskt via osteosyntes.

FALLBESKRIVNING

Klinik

Ett tre dagar gammalt svenskt ridponnyföl, vikt 45 kg, inkom till Hästsjukhuset Skara på grund av kraftig hälta på höger framben. Fölet hade antagligen blivit sparkat på benet av stoet dagen innan.

Vid den kliniska undersökningen var fölet ovilligt att stödja på det högra frambenet. Fölet stod med sänkt armbågsregion och böjd karpus, vilket är karakteristiska symtom på armbågssmärta (5). Ingen tydlig svullnad på benet kunde observeras. Manipulation av den proximala delen av benet utlöste smärtreaktion. Vid djup palpation över skapula kunde lindrig smärtreaktion påvisas. Det var dock svårbedömt om smärtan kom från armbågs- eller bogregionen varför både armbågsleden och skapulan röntgades (lateralprojektioner). Röntgen visade på konturstörning av skapulan, vilket tolkades som misstänkt fraktur. På grund av den något svårtolkade röntgenbilden ultraljudsundersöktes området i syfte att säkerställa diagnosen. Ultraljud avslöjade en fraktur mitt på höger skapula, med en relativt tvär frakturlinje, dislokation av frakturändarna och vinkling på drygt 1 cm. Mot bakgrund av dessa fynd beslutades om kirurgisk behandling i syfte att reducera och fixera frakturen.

Behandling

Preoperativt behandlades fölet med penicillin (Geepenil®, Orion Pharma AB, 15 mg/kg, BID), gentamycin (Gentaject®, Ceva Vetpharma AB, 4 mg/kg, SID) och flunixin meglumin (Cronyxin®, ➤

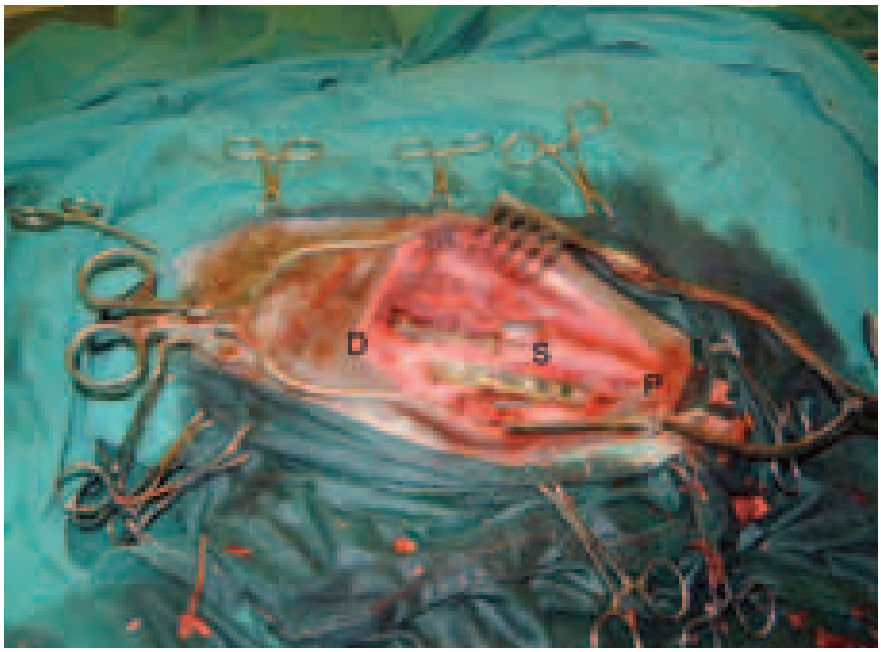

FIGUR 1. *Operationsfoto som visar DC-plattorna som användes till fixering av en högersidig skapulafraktur på ett nyfött ponnyföl. Plattorna fästes med totalt elva 3,5 mm kortexskruvar. S = spina scapulae, P = proximalt, D = distalt. Pilarna pekar på frakturlinjen.*

FIGUR 2. *Foto från dagen efter operationen. Fölet kunde efter operationen stödja på benet i vila och skritt men föredrog att röra sig på tre ben i snabbare gångarter.*

➤ Ceva Vetpharma AB, 1 mg/kg, SID) intravenöst. Anestesi inducerades med xylazin (Rompun®, Bayer AB, 1,1 mg/kg) och ketaminol (Ketaminol®, Intervet AB, 2,2 mg/kg) intravenöst. Underhållsnarkos med isofluran genomfördes. Fölet placerades i vänster sidoläge.

En ca 15 cm incision över *spina scapulae* på höger sida anlades genom hud och den ytliga och djupa fascian samt vidare ner mellan *m supraspinatus* och *m infraspinatus*. Denna muskulatur underminerades periostalt och eleverades därefter. Härmed kunde frakturen och tillräckligt med benvävnad på båda sidor av *spina scapulae* blottläggas för upprensning av frakturen och efterföljande placering av plattor och skruvar. Ett blodkoagel mellan frakturändarna togs bort. Frakturen var dislokerad ca 3 cm med frakturändarna liggande omlott. Dragning i benet möjliggjorde enbart ofullständig reduktion av frakturen (ca 1 cm omlottställning kvarstod), dock tillräcklig för anpassning av två metallplattor för fixering av frakturen. Två 3,5 mm dynamiska kompressionsplattor (DC-plattor, Stratec Medical, 6 respektive 7 hål) placerades med den konvexa sidan mot benet, kranialt respektive kaudalt om spina scapulae. Plattorna fixerades med totalt elva 3,5 mm kortexskruvar vilkas längd varierade från 20 till 26 mm (Figur 1). Operationsområdet spolades med steril koksaltslösning varefter muskulaturen, den djupa och den ytliga fascian suturerades med var sin fortlöpande Vicryl 0 sutur. Huden slöts med metallclips och en tryckkompress fixerades med suturer över operationssåret (Figur 2).

POSTOPERATIVT FÖRLOPP

Dagen efter operationen var allmäntillståndet opåverkat och fölet verkade inte smärtpåverkat. Fölet kunde stödja på benet i vila och skritt men föredrog att röra sig på tre ben i snabbare gångarter. Det kunde resa och lägga sig obehindrat och diade normalt. Den intravenösa medicineringen med penicillin, gentamycin och flunixin meglumin enligt angivna doser fortsattes under 14 dagar.

Sju dagar efter ingreppet observerades en temperaturstegring (ca 39 grader) och en svullnad utvecklades under de följande dagarna successivt i operationsområdet. Fölet var ovilligt att röra på benet, men kunde fortfarande stödja på det. En ultraljudsundersökning visade vätskeansamling i anslutning till implantaten. Vid en efterföljande provpunktion och aspiration påvisades ett purulent exsudat, talande för en postoperativ infektion. Exsudat skickades för bakteriologisk undersökning och resistensbestämning. Fölet sövdes, operationsområdet dränerades med en gummidrän och 10 gentamycinkulor på en ståltråd (Septopal®, ScandiMed AB) placerades i direkt anslutning till implantaten.

Efter dränläggningen kunde fölet återigen röra det opererade benet. Dränen spolades dagligen med steril koksaltslösning och dränen kunde tas bort efter fem dagar då endast mycket lindrig exsudation kvarstod från dränändarna.

Den bakteriologiska undersökningen visade på måttlig växt av *Echerichia coli*. Resistensundersökning visade på känslighet för gentamycin.

Efter ytterligare sju dagars sjukhusvistelse skickades fölet hem för fortsatt vila i box eller i liten hage. Systemisk antibiotikabehandling sattes ut i samband med hemgången och enbart peroral behandling med flunixin meglumin (Finadyne®, Schering-Plough AB, 1 mg/kg, SID) fortsattes hemma. Gentamycinkulorna låg dock kvar.

Vid återbesök för poliklinskt borttagande av gentamycinkulorna en vecka efter hemgången var fölets allmäntillstånd opåverkat. Fölet belastade benet stillastående och i skritt, men hade fortfarande en tendens att röra sig på tre ben i trav och galopp. Gentamycinkulorna kunde enkelt tas bort på stående, sederad patient. Palpation av operationsområdet efter borttagandet av kulorna var utan anmärkningar. Peroral behandling med flunixin meglumin enligt tidigare beskriven rutin fortsattes i ytterligare ca två veckor.

Vid en kontrollundersökning drygt två månader efter operationen var fölets allmäntillstånd opåverkat och det var inte synbart halt i skritt. I trav observerades en 1,5-gradig hälta på det opererade benet. Operationsområdet var inte svullet och dränöppningarna var läkta.

Drygt sex månader efter operationen meddelade ägaren att fölet rörde sig obehindrat i alla gångarter. Fölet verkade symmetriskt musklat utan synbar svullnad i operationsområdet, vilket bekräftades vid en kontrollundersök-

FIGUR 3. *Vid en kontrollundersökning drygt 6 månader efter operationen var fölet ohalt och normalt musklat. Noggrann palpation av den högra skapulan avslöjade inga tecken på den tidigare skadan.*

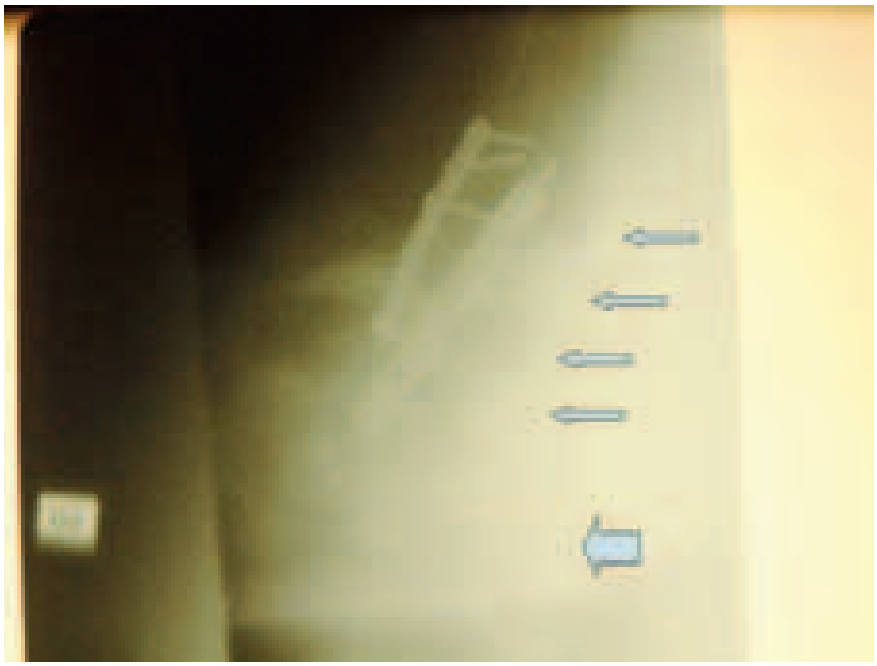

FIGUR 4. *Kontrollröntgen drygt sex månader efter ingreppet visade på fullständig läkning av skapulafrakturen. Observera att implantaten förskjutits distalt på skapulan på grund av den fortsatta tillväxten i proximal riktning. De tunna pilarna visar den kaudala kanten på skapulan. Den tjocka pilen pekar på bogleden.*

ning ett par veckor senare (Figur 3). Fölet var då ohalt i skritt och trav. Det opererade benet kunde böjas och sträckas utan att utlösa smärtreaktion. Ingen konturstörning kunde kännas vid noggrann palpation av skapula och röntgen visade på fullständig läkning av frakturen (Figur 4).

DISKUSSION

Symtombilden hos det aktuella fallet var mycket lik symtombilden som ses vid armbågsfrakturer hos föl (5), varför också armbågsregionen röntgades. Vid noggrann palpation av skapularegionen påvisades smärtreaktion. Dock resulterade manipulation av armbågsleden också i smärtreaktion, vilket sannolikt beror på att skapulan manipulerades indirekt. De i litteraturen tidigare beskrivna fallen av skapulafraktur hos föl var till skillnad mot det här rapporterade fallet alla synbart svullna i skapularegionen (2, 4, 8).

Osteosyntes med hjälp av en DC-platta med den konvexa sidan mot benytan på varje sida av *spina scapulae* har tidigare beskrivits (2). Syftet är att skapa så god kontakt som möjligt mellan plattorna och den konkava benytan på varje sida av spinan. Fullständig reduktion och fixering av frakturen möjliggör att patienten kan stödja på benet omedelbart efter operationen (2). Den ofullständiga reduktionen av frakturen i det här rapporterade fallet är den troliga orsaken till den postoperativa hältan som observerades. Ofullständig reduktion leder ofta till viss instabilitet trots noggrann fixering med plattor och skruvar, och detta förhållande har antagligen förlängt läkningstiden.

Konservativ behandling av en skapulafraktur utan dislokation av frakturändarna på en vuxen häst har beskrivits (3). Läkningstiden var elva månader, men det saknas exakta uppgifter om graden av hälta under konvalescensen. Det är dock osannolikt att konservativ behandling är relevant hos föl eftersom långvarig, kraftig hälta snabbt leder till överbelastningsskador i form av varus- och valgusdeformiteter i det friska frambenet (6).

I tidigare rapporterade fall har sugdrän placerad i anslutning till implantaten använts, vilket minskar risken för postoperativ serom- och hematombildning och därmed infektion (2, 8). Den postoperativa infektionen i det beskrivna fallet kunde kanske på så sätt ha undvikits. Infektionen behandlades dock effektivt med hjälp av dränläggning och lokal antibiotikaadministration.

Rekommendationer angående bort- ➤

➤ tagande av implantaten efter läkning finns inte beskrivna för denna typ av skada (2). Generellt sett bör osteosyntesimplantat avlägsnas om tecken på postoperativ avlossning eller osteomyelit observeras (7). Implantat som stör tillväxten hos föl bör avlägsnas så snart frakturen läkt (7). I det rapporterade fallet observerades inga tecken på implantatavlossning eller osteomyelit såsom hälta eller svullnad i operationsområdet ett halvår efter det kirurgiska ingreppet. Frakturen och implantaten var inte lokaliserade i anslutning till skapulans tillväxtzoner och normal utveckling av skapulan kunde fortgå efter skadan. Röntgen bekräftade detta.

Långtidsprognosen avseende full restitution för det beskrivna fallet är sannolikt god. I tidigare rapporterade fall med jämförbara skador och långtidsuppföljning har fullständigt atletiskt återställande uppnåtts efter osteosyntes (4, 8).

Litteraturen och det beskrivna fallet demonstrerar att skapulafrakturer hos föl som inte inbegriper led eller tillväxtzoner kan behandlas kirurgiskt med gott resultat.

SUMMARY

Internal fixation of transverse scapular fracture in a foal

A three day old 45-kg male pony foal was admitted to Skara Equine Hospital for evaluation of severe lameness in the right forelimb. Based on clinical examination and diagnostic imaging, a diagnosis of transverse scapular fracture was made. The fracture was stabilized with two 3.5-mm dynamic compression plates placed upside down, so that the convex surface of the plates faced the bone. The plates were applied cranially and caudally to the scapular spine, respectively, and were affixed with a total of 11 3.5-mm bone screws. At follow-up six months after surgery, the foal was clinically normal.

Referenser

1. Adams SB. Fractures of the scapula. In: Nixon AJ, ed. Equine fracture repair. Philadelphia, WB Saunders Company, 1996, 254–258.
2. Bukowiecki CF, van Ee RT & Schneiter HL. Internal fixation of comminuted transverse scapular fracture in a foal. J Am Vet Med Assoc, 1989, 195, 781–783.
3. Dyson S. Sixteen fractures of the shoulder region in the horse. Equine Vet J, 1985, 17, 104–110.
4. Goble DO & Brinker WO. Internal fixation of the equine scapula: a case report. J Equine Med Surg, 1977, 1, 341–343.
5. Nixon AJ. Fractures of the ulna. In: Nixon AJ, ed. Equine fracture repair. Philadelphia, WB Saunders Company, 1996, 231–241.
6. Nixon AJ. Laminitis and contracture deformity. In: Nixon AJ, ed. Equine fracture repair. Philadelphia, WB Saunders Company, 1996, 367–370.
7. Nixon AJ, Watkins JP & Auer JA. Principles of fracture fixation. In: Nixon AJ, ed. Equine fracture repair. Philadelphia, WB Saunders Company, 1996, 63–86.
8. Shamis LD, Sanders-Shamis M & Bramlage LR. Internal fixation of a transverse scapular neck fracture in a filly. J Am Vet Med Assoc, 1989, 195, 1391–1392.
9. Stashak TS. Fractures of the scapula. In: Stashak TS, ed. Adams' lameness in horses, 5th ed. Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, 2002, 923–926.

***NICOLAI JANSSON,** leg veterinär, PhD, Dipl ECVS, specialist i hästens sjukdomar, European specialist in large animal surgery (equine), Hästsjukhuset Skara, Gråbrödragatan 6, 532 31 Skara.

VETERINÄRMÄSTERSKAP I GOLF

Välkomna till veterinärmästerskapen i golf den **4:e och 5:e augusti 2005** på **Ombergs GK** (www.ombergsgk.nu). ALLA är välkomna oavsett hcp, vilket naturligtvis gäller även övriga familjemedlemmar och sponsorer.

Torsdag 4/8: Inspelningstävling 4-boll-bästboll för alla, pb.
Samtidigt första 18 hålen i veterinärmästerskapen, slaggolf.
Första start 13.00.

Fredag 5/8: VM andra 18 hålen med seedad start efter torsdagens resultat, slaggolf.
Poängbogey för familjemedlemmar och juniorer samt sponsortävling.
Vi avslutar fredagskvällen med middag och prisutdelning.

Anmälan sker genom insättning av 100:-/pers (200:-/familj) till Claes Lönnberg på pg 745203-0 senast 15/6. Glöm inte att ange namn, adress, golf-ID, och om du är veterinär/sponsor/familjemedlem. Vi är tacksamma om ni meddelar ev återbud så snart som möjligt (via telefon!) så vi hinner ändra i startlistorna.

Boende bokas i samband med anmälan och med önskemål om förläggning.

Välkomna till ett par trevliga dagar i förhoppningsvis lika fint väder som förra året!

Åsa Frykman, Tel 013-82299, Mobil 0706-801260, asa.frykman@telia.com
Claes Lönnberg, Tel 0155-37836, Mobil 070-6406615, c.lonnberg@swipnet.se

ANNA KENDALL, leg veterinär, klinikveterinär och
AGNETA GUSTAFSSON, leg veterinär, specialist i hästens sjukdomar, klinikveterinär, VMD.*

Två fall av läkemedelsbiverkningar hos häst

Författarna beskriver två fall av läkemedelsbiverkningar hos häst, som inte finns angivna i Fass vet. I det ena fallet rör det sig om abscessbildning efter injektion av flunixin meglumin, i det andra om hyperventilation med allmänpåverkan efter behandling med α2-agonister.

från fältet

Följande fallbeskrivningar redogör för två fall av läkemedelsbiverkning hos häst som inte finns angivna i Fass vet. I det ena fallet rör det sig om abscessbildning efter injektion av flunixin meglumin (NSAID), i det andra om hyperventilation med allmänpåverkan efter behandling med α2-agonister. Författarna har rapporterat biverkningarna till Läkemedelsverket, men vill även göra övriga veterinärkåren uppmärksam på problemen.

FIGUR 1. *Flegmon i halsmuskulaturen hos hästen i fall 1 efter en dryg behandling med intravenöst penicillin, NSAID och lokal sårvård.*

FALL 1

Fallbeskrivning

En tre år gammal varmblodig hingst remitterades in till SLUs hästklinik på grund av ett flegmon i halsmuskulaturen. Enligt anamnes hade hästen, efter veterinär ordination, behandlats med intramuskulära injektioner av flunixin meglumin i åtta dagar. Kraftig svullnad, stelhet och smärta från halsmuskulaturen hade därefter uppstått. Veterinär tillkallades på nytt och behandling med oral trimetoprim-sulfa sattes in under fem dagar. Tre dagar efter avslutad antibiotikabehandling kunde en abscess dräneras, men problemet kvarstod och ödem utvecklades i och mellan frambenen. Då hästen verkade ha svårt att svälja samt var mycket ovillig att röra sig, remitterades den för fortsatt vård.

Vid ankomst till kliniken var hästens allmäntillstånd kraftigt nedsatt. Halsen var kraftigt svullen från mandibula till bogen, och hästen reagerade kraftigt vid palpation av höger sida. Mitt på halsen i höjd med C3 fanns ett öppet sår ca 7 cm i diameter. Djupa sårfickor kunde palperas digitalt både i kranial och kaudal riktning.

Behandling sattes in med intravenöst penicillin och intravenöst flunixin meglumin, och såret debriderades och sköljdes ur dagligen. Hästen svarade bra på behandlingen och såret läkte sekundärt med granulationsvävnad (Figur 1).

Diskussion

Enligt Fass vet är både Cronyxin® vet och Finadyne vet godkända för intramuskulär injektion på häst. De två preparaten ➤

➤ innehåller samma aktiva substans (flunixin meglumin) och är i övrigt nästan identiska. Rekommenderad behandlingstid i Fass vet är kortare än i det här beskrivna fallet (upp till fem dagar). Det finns dock flera rapporter om flegmon och abscessbildning efter enstaka intramuskulär injektion av flunixin meglumin till häst (2, 4). Vid all intramuskulär administration kan agens föras in och deponeras i muskulaturen. Risken att detta leder till komplikationer torde dock öka om vävnadsretande, icke antimikrobiella substanser används. Flunixin meglumins vävnadsretande effekt har visats genom signifikant höjda CK-värden efter intramuskulär injektion på nötkreatur (3). Då en oral form av flunixin meglumin finns tillgänglig på marknaden vill vi rekommendera att denna form används när behandling delegeras till djurägare.

FALL 2

Fallbeskrivning

En tio år gammal welsh cob valack remitterades till SLUs hästklinik på grund av hög feber och ventrala ödem. Dagen innan hade hästen besökt en annan klinik och där sederats med detomidin intravenöst inför en röntgenundersökning. Strax därefter hade hästen börjat hyperventilera med vidgade näsborrar, samt blivit mycket påverkad av sederingen. Vid hemkomst hade hästen feber (40,5°C), var hängig och svullnade upp i benen. Hästen behandlades med flunixin meglumin och penicillin och remitterades till SLU följande dag.

Vid ankomst till kliniken var hästens allmäntillstånd gott, rektaltemperaturen 38,7°C och hästen hade måttliga ödem i bakbenen. Patienten sederades med xylazin efter den initiala undersökningen och reagerade även denna gång med att hyperventilera med vidgade näsborrar och bli stressad och orolig en kort stund. Enligt djurägaren, som var närvarande, var denna reaktion likartad med den som beskrivits från dagen innan.

Diskussion

Båda preparaten som använts för sedering av hästen är α2-agonister. α2-agonister har sederande effekt via central påverkan på den presynaptiska α2-receptorn. Frisättning av noradrenalin och acetylkolin hämmas. Den analgetiska effekten är på både central och spinal nivå, och det krävs högre doser för analgesi än för att uppnå sedering.

Initialt efter giva ses hypertension (2–10 minuter) som beror på en perifer vasokonstriktion (5). I samband med detta kan man se mycket bleka slemhinnor, trots att det centrala trycket är högre än normalt (Görel Nyman, Uppsala, personligt meddelande, 2005). Samtidigt minskar cardiac output vilket kan orsakas av både bradykardi och minskad slagvolym (1, 5). De olika α2-agonisterna har olika lång effekt på hjärtat. Xylazin har kortast och romifidin längst påverkan. Samtliga α2-agonister ger andningsdepression i någon grad. Vad gäller andningen initialt finns rapporter om både snabbare och långsammare andningsfrekvens (1, 5).

Författarna har inte hittat några rapporterade fall av reaktioner hos hästar med förhöjd rektaltemperatur efter behandling med α2-agonister. Kraftigt ökad andningsfrekvens av kort duration har dock uppmärksammats ett flertal gånger på kliniken efter sedering av hästar med febertillstånd när α2-agonister använts. Ett fall utvecklade även lungödem sekundärt.

Det vore intressant att veta om andra kliniker har liknande erfarenheter, och om dessa avvikelser i andningsmönster noterats även på feberfria individer.

NYHET!

VirKon® S
tabletter

- Effektivt mot alla 18 kända virusfamiljer!
- Effektivt mot bakterier och svamp!
- Skonsamt mot djur och människor!

1 tablett räcker till 1/2 liter vatten.

Finns hos din veterinärartikel-leverantör!

Pharmaxim
Tel. 042-38 54 50
www.pharmaxim.com

Referenser

1. England GCW & Clarke KW. Alpha2 receptor agonists in the horse – a review. Br Vet J, 1996, 6, 641–657.
2. Mitten LA, Hinchcliff KW, Holcombe SJ & Reed SM. Mechanical ventilation and management of botulism secondary to an injection abscess in an adult horse. Equine Vet J, 1994, 26, 420–423.
3. Pyörälä S, Laurila T, Lehtonen S, Leppä S & Kaartinen L. Local tissue damage in cows after intramuscular administration of preparations containing phenylbutazone, flunixin, ketoprofen and metamizole. Acta Vet Scand, 1999, 40, 145–150.
4. Rebhun W, Shin S, King J, Baum K & Patten V. Malignant edema in horses. J Am Vet Med Assoc, 1985, 7, 732–736.
5. Wagner AE, Muir WW & Hinchcliff KW. Cardiovascular effects of xylazine and detomidine in horses. Am J Vet Res, 1991, 5, 651–657.

***ANNA KENDALL,** leg veterinär, klinikveterinär och **AGNETA GUSTAFSSON,** leg veterinär, specialist i hästens sjukdomar, klinikveterinär, VMD, Institutionen för kliniska vetenskaper SLU, Box 7018, 750 07 Uppsala.

månadens epiztel

Epizteln innehåller denna gång information om paratuberkulos, positivt IBR-prov i mjölkscreening, en rabid hund och nyheter om fågelinfluensaläget. Epizteln är ett samarbete mellan SVA och Jordbruksverket och är i detta nummer sammanställd av Gudrun Orava, SVA, telefon 018-67 40 00.

FLER GÅRDAR SPÄRRADE FÖR PARATUBERKULOS

Paratuberkulos har bekräftats hos en tjur på en gård på norra Öland, som Epizteln rapporterade i SVT 4/05. Den sjuka tjuren ingick i en grupp på fem tjurar som importerades från Tyskland 1999. Smittspårning pågår. De fem tjurarna såldes snart efter importen till flera olika besättningar, vilka nu är spärrade. Omfattande djurförflyttningar har förekommit från såväl den ursprungliga, importerande besättningen, som den smittförklarade gården. Den 24 mars var besättningar i Kalmar, Jönköpings, Västra Götalands och Östergötlands län involverade. Hittills har 14 gårdar spärrats.

Paratuberkulos är en vanligt förekommande sjukdom i flertalet EU-länder och i övriga världen. I Sverige vet vi genom de senaste årens provtagningar, bland annat inom paratuberkulosprogrammen, att förekomsten av paratuberkulos är mycket låg. Senast paratuberkulos påvisades i Sverige var år 2000 då en smittad besättning hittades inom övervakningsprogrammet. Smittan i denna besättning kunde härledas till den smittkedja som bekämpades under 1990-talet.

På grund av den låga känsligheten hos de testmetoder som finns tillgängliga innebär import av levande djur en avsevärd smittrisk. Veterinärer spelar en viktig roll i detta avseende genom att informera djurägare om testernas låga känslighet. Det råder tyvärr en övertro på att ett negativt resultat vid införseltesterna hos enskilda djur utgör en garanti för smittfrihet. Djurägarna bör upplysas om att det från smittskyddssynpunkt är lämpligare att importera sperma och embryon än levande djur.

POSITIVT IBR-PROV I MJÖLKSCREENING

Vid den årliga screeningtestningen av mjölkprover påvisades ett positivt IBR-prov i en mjölkkobesättning i Mellansverige. Efter kontakt med djurägare och veterinär framkom inget i anamnesen eller den kliniska sjukdomsbilden i besättningen som förstärkte misstanken. Besättningen spärrades i väntan på kompletterande provtagning och analys av individuella blodprover. Samtliga individuella prover visade sig sedermera vara negativa och spärren hävdes omgående på besättningen.

IBR orsakas av bovint herpesvirus typ-1 och förekommer över hela världen, särskilt i områden med intensiv nötkreatursproduktion. Sverige friförklarades från IBR 1998 och i de övriga nordiska länderna råder också en gynnsam IBR-situation.

RABID HUND

Dagarna före påsk väcktes en misstanke om rabies hos en hund i norra Sverige, nära den finska gränsen. Vid en och en halv månads ➤

■■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, d v s utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Foto: Bengt Ekberg

Vid den årliga screeningtestningen påvisades ett positivt IBR-prov i en mjölkkobesättning i Mellansverige. Samtliga individuella prover visade sig sedermera vara negativa. Arkivbild, djurägaren har inget samband med artikeln.

ålder hade hunden tagits in illegalt till Sverige från Ryssland. Senare hade den även förts till Finland, där den bland annat blev rabiesvaccinerad. Den nu 22 månader gamla hunden, som hölls som familjehund, visade plötsligt tendens till aggressivitet och bet även sin ägare. Under en veckas tid blev hunden allt mer aggressiv och kunde inte längre hållas inomhus utan fick förvaras ute i hundgård där den bet oprovocerat i inredning och i sig själv, beteenden som kan ses hos rabida djur. Hunden avlivades och skickades till SVA för obduktion och rabiesundersökning. Rabiesundersökning och obduktion var negativ. Djurägaren och veterinärens assistent (som fått ett rivsår vid hanteringen av hunden) fick postexpositionsprofylax mot rabies initierad av den ansvarige smittskyddsläkaren. Behandlingen avslutades i och med den negativa rabiesundersökningen av hunden.

FÅGELINFLUENSA I VÄRLDEN

Utbrotten av fågelinfluensa A subtyp H5N1 fortsätter i Vietnam, Thailand och Kambodja, de länder som även haft humanfall. I Kambodja har ett andra humanfall diagnostiserats och i Vietnam har man sett en tendens till att humanfallen kommer i anhopningar.

Även om ingen idag kan svara på om fågelinfluensan kan börja sprida sig mellan människor, ökar risken ju fler människor och ju fler djurslag som blir smittade. Om en och samma person samtidigt smittas av både fågelinfluensa och human influensa kan det leda till att fågelinfluensavirus byter ut några av sina gener till gener som är bättre anpassade till mänskliga celler. Detta ökar ytterligare risken för att virus ska spridas effektivt mellan människor. Framisolerade virus skickas därför till WHO för undersökning avseende större genetiska förändringar.

Nordkorea, som är ett av världens fattigaste länder, har enligt uppgift också drabbats av fågelinfluensa. Utbrottets omfattning är inte känd, men det rör sig om minst två till tre besättningar, varav en mycket stor. Det är även okänt om det rör sig om fågelinfluensa A subtyp H5N1 eller någon annan subtyp. FAO och WHO har skickat dit experthjälp och diagnostiskt material för att bistå Nordkorea i arbetet. Inga humanfall finns rapporterade. ■

Clavobay® vet.
Amoxicillin - Klavulansyra
För behandling av följande infektioner hos hund orsakade av bakterier känsliga för amoxicillin - klavulansyra.
• Urinvägsinfektioner
• Luftvägsinfektioner
• Hudinfektioner
• Tarminfektioner
(för ytterligare information se www.fass.se)
Bayer HealthCare
Animal Health
Tel. 031 - 83 98 00
www.vet.bayer.se

Vilken är din diagnos? – Bilddiagnostik

En treårig travhäst blev plötsligt halt på ett bakben och remitterades till hästklinik för undersökning. Fallet kommer från Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, avdelningen för bilddiagnostik och klinisk kemi, SLU och är tolkat av Per Eksell.

Varmblodigt travarsto, tre år

ANAMNES: Hästen blev plötsligt halt på höger bakben 14 dagar före besöket. I samband med hältan uppstod även svullnad i tarsus.

KLINISK UNDERSÖKNING: Svullnad vid kalkaneus och talus. Hälta av grad 2–3 i trav utan provokation. Röntgenundersökning av tarsus var utan påvisbara förändringar men misstanke om fissur förelåg.

Hästen remitterades för vidare bilddiagnostisk utredning av höger tarsus.

FRÅGA: Vad visar bilderna av höger tarsus från den scintigrafiska undersökningen (Figur 1)? Vad visar bilderna från ultraljudsundersökningen av gastroknemius infästning på kalkaneus på höger bakben (Figur 2 och 3)?

SVAR SE SIDAN 47

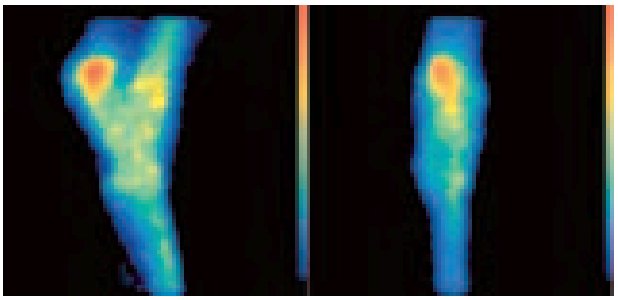

FIGUR 1. *Scintigrammen visande lateral och plantar projektion av höger tarsus.*

FIGUR 2. *Transversalsnitt av m gastrocnemius och djupa böjsenan vid kalkaneusspetsen.*

Figur 3. *Longitudinalsnitt av m gastrocnemius och djupa böjsenan vid kalkaneusspetsen.*

Kurser i fårhälsovård för veterinärer

CECILIA LÖNNELL, leg veterinär.*

Under februari deltog ett 90-tal veterinärer i kurser i fårhälsovård i Växjö, Uppsala och Östersund. Målet var att förmedla delar av den samlade erfarenhet och kunskap som finns inom Fårhälsovården. En representant för kursledningen sammanfattar här sina intryck av kurserna.

Glada kursdeltagare vid kurstillfället i Uppsala ställer upp sig för fotografering. Fårhälsovården står inför en förändring där besättningsveterinärerna kommer att engageras mer i fårhälsoarbetet.

Under februari deltog ett 90-tal veterinärer i kurser i fårhälsovård. Kurserna hölls i Växjö, Uppsala och Östersund. Målet var att förmedla delar av den samlade erfarenhet och kunskap som finns inom Fårhälsovården. Eftersom Fårhälsovården står inför en förändring där besättningsveterinärerna kommer att engageras mer i fårhälsoarbetet, har också kurserna varit ett slags startskott för det framtida nya arbetssättet. Kursledningen har bestått av fårhälsoveterinärerna Lisbeth Rudby-Martin, Katarina Gustafsson, Ulrika König och Kalle Hammarberg.

PÅ SCHEMAT – NYA FÅRHÄLSOVÅRDEN

Kurserna inleddes med en presentation av Fårhälsovården. Idag är ca 1 600 besättningar anslutna, både stora och små. Behoven av veterinär rådgivning och insatser är olika för olika besättningar. I Nya Fårhälsovården (fr o m mars 2005) infördes en paketkonstruktion, som liknar det arbetssätt som tillämpas av Nöthälsovården.

Nya Fårhälsovården bygger på två olika servicenivåer, ett stort och ett litet paket. Oavsett paket kommer besättningsveterinärerna att engageras tydligare i hälsoarbetet. Eftersom vi är så få fårhälsoveterinärer måste vi ta hjälp från kollegerna på fältet som är närmare besättningarna. Dessutom krävs ett fungerande samarbete med en besättningsveterinär för att djurägaren ska kunna få möjlighet att under delegation behandla vissa sjukdomar på egen hand.

FÅRÅRET OCH PARASITER

Efter den inledande genomgången presenterades Fårårets olika delar. Vi pratade också om alternativa lamningstidpunkter, vinterlamm och generellt om fårskötsel. Parasiter och träckprover ägnades mycket tid. Bland annat hade kursledningen tagit med sig konserverade exemplar av fårens olika parasiter, så kursdeltagarna fick möjlighet att studera parasiterna ”in vitro”.

Eftersom träckprovtagning med parasitundersökning är en av de viktigaste delarna i fårhälsoarbetet gick kursledningen igenom hur man tolkar träckprovssvar. Träckproven tas av djurägarna, framför allt på tackorna före betessläpp och på lammen under betessäsongen. Svaren kommer numera att gå både till fårhälsoveterinär och besättningsveterinär. Avmaskningsmedel och resistensproblematik diskuterades därför också. Även utvärtes parasiter som fästingar och ohyra fanns med på schemat.

UTFODRING OCH MINERALER

En väl balanserad foderstat med adekvata mängder mineraler och spårämnen är grunden för att undvika sjuklighet i

besättningen. En rad olika sjukdomar som t ex urinsten, listerios och dräktighetstoxikos är direkt orsakade av felaktigheter i utfodringen. Kursen gav exempel på vad man speciellt ska tänka på och hur en foderstat till får ska se ut under olika delar av fåråret.

Vad gäller mineraler togs både bristtillstånd och förgiftningstillstånd upp. Kopparförgiftning är många rädda för, men alla får behöver koppar och bristtillstånd är mycket vanligare än förgiftning. Vid det här laget var alla kursdeltagare fullständigt fullmatade med fårinformation och det var dags för middag och trevlig samvaro.

ÄMNESOMSÄTTNINGSRUBBNINGAR OCH INFEKTIONER

Dag två inleddes med ämnesomsättningsrubbningar. Dräktighetstoxikos och hypokalcemi är kanske de sjukdomar som besättningsveterinären oftast träffar på i fält. Kursdeltagarna diskuterade orsaker och behandling och många delade med sig av sina erfarenheter från fältet.

Infektionssjukdomar som t ex gasbrand och pasteurellos avhandlades. Vi informerade också om vaccinationsrekommendationer och tillgängliga vacciner. Scrapie/Nor-98 och Maedi-Visna fanns med på schemat och här blev det också tillfälle att lyssna på kolleger som direkt berörts av saneringsarbete i samband med Nor-98. Aborter, mastiter och klövsjukdomar avhandlades, bland annat genom att belysa några viktiga skillnader jämfört med nöt.

INKÖP AV DJUR OCH MILJÖ

Eftersom många sjukdomar kan köpas in i besättningen i samband med inköp av djur, diskuterades hur karantänsförfarande bör gå till. Fotröta, orf och parasitinfektioner är exempel på sjukdomar som kan upptäckas och behandlas i karantän. Med hjälp av en bildsvit av olika inomhusmiljöer åskådliggjordes sedan vad man bör tänka på i fårstallar, som lamningsboxar, utfodringsplatser och olika typer av fårhus.

DIVERSE

Slutligen avhandlades diverse olika åkommor som t ex ögoninfektioner, fotosensibilitet och hudförändringar. En allmän diskussion om arbetssättet i den Nya fårhälsovården avslutade kursen.

Foto: Lisbeth Rudby-Martin

Fotosensibilitet hos får var en av de åkommor som avhandlades under kursen. Bilden visar ett allvarligt fall där djuret svullnat i ansikte och ögonlock.

Sammanfattningsvis upplevde både kursledningen och kursdeltagarna de två fårdagarna som mycket givande. Att höra erfarenheter från fältet och koppla samman dem med råd och rekommendationer som fårhälsoveterinärer dagligen ger fårägare, var stimulerande och mycket nyttigt. Det finns all anledning att tro att samarbetet mellan fårhälsovården och besättningsveterinärerna i Nya Fårhälsovården kommer att bli något alldeles extra.

VILL DU OCKSÅ GÅ KURS?

Om intresse finns kommer fler kurser att ordnas framöver. Veterinärer kan anmäla sitt intresse till Lena Hjorth 046-72 13 04, lena.hjorth@svdhv.org.

***ULRIKA KÖNIG,** leg veterinär, Fårhälsovården, Svenska Djurhälsovården, 532 89 Skara.

Allergisk hund katt häst?

Ett komplett allergiprogram från blodprov till behandling. Veterinärdermatolog Babette Taugbøl ger dig råd.

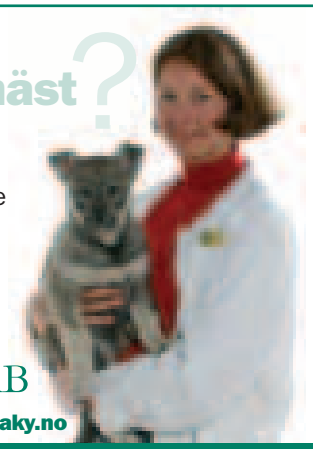

Dr. Baddaky® Europe AB

Pb 44, 67321 Charlottenberg, post@dr.baddaky.no

telefon 0571 20230 telefax 0571 20335 www.drbaddaky.no

Start för samnordiska fortbildningskurser

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

De nordiska veterinärförbunden har länge haft planer på att ordna samnordiska fortbildningskurser för veterinärer. Inom SLU har man med hjälp av det nordiska universitetsnätverket NOVA förverkligat ett sådant upplägg, och den första samnordiska veterinärkursen ägde rum den 22–25 februari i år.

John Pringle har uppfyllt sin dröm att ordna veterinära fortbildningskurser som går på djupet. Den första samnordiska kursen för stordjursveterinärer ägde rum på SLU i februari.

Att ordna veterinära fortbildningskurser som går på djupet inom sin disciplin var något som John Pringle, professor i hästmedicin vid SLU, länge drömt om. Med stöd av det nordiska universitetsnätverket NOVA har denna dröm nu blivit verklighet, och John Pringle är huvudkoordinator för fortbildningskurser rörande nöt och häst. Den första kursen i en serie om fem gick av stapeln den 22–25 februari, med deltagare från alla de nordiska länderna och Estland. Kurstemat var ”störningar i syra/bas- och elektrolytbalansen” vilket hade lockat 22 veterinärer, varav flera redan var disputerade. Tanken är att fortbildningskurserna främst ska vara anpassade för doktorander vid de nordiska lantbruksuniversiteten, men även andra veterinärer är välkomna i mån av plats, mot en viss kursavgift.

De nordiska fortbildningskurserna hålls till stor del i form av seminarier/grupparbeten, alltså inte bara i den traditionella föreläsningsformen. Så var det även med inledningskursen om syra/bas- och elektrolytbalansen.

– Jag vill att deltagarna tränar sitt praktiska tänkande, säger John Pringle. De får ett antal fallbeskrivningar att lösa, vilket stimulerar till mental träning av den kliniskt medicinska arbetsgången.

FALLBESKRIVNINGAR

En fallbeskrivning består för det mesta av en uppsättning analyssvar från en första undersökning, kompletterade med en kort anamnes och eventuellt ett foto på patienten (för att visa kroppsställning, fysiologisk förändring etc). Kursdeltagarna ska sedan lämna förslag på ➤

I fallbeskrivningarna skulle kursdeltagarna bland annat kommentera vilka av de ursprungliga analyssvaren som är betydelsefulla och vilka som är irrelevanta.

➤ vilka ytterligare undersökningar som behövs, men också kommentera vilka av de ursprungliga analyssvaren som är betydelsefulla eller irrelevanta. Kursupplägget under denna första kurs handlade inte så mycket om diagnos och behandling, utan om att förstå vad som händer i djurkroppen och hur olika processer hänger ihop.

Kurskonceptet verkar ha varit välfunnet eftersom reaktionerna från deltagarna till överväldigande del var positiva. ”Bästa kursen någonsin” var en av de kommentarer John Pringle kunde glädja sig åt i kursutvärderingen. Något som alla tycks ha uppskattat var att kursen var interaktiv och att alla fick delta. John tycker att en viktig bieffekt också var att veterinärer från hela Norden samlades på samma kurs. – Man utbyter erfarenheter och lär känna varandra, vilket stimulerar vidare kontakter över gränserna, konstaterar han.

AKADEMISKA HÖGSKOLEPOÄNG

Ekonomiskt kommer en stor del av de medel som gjort kursen möjlig från det nordiska universitetsnätverket NOVA. NOVA-pengarna stödjer visserligen bara doktorander, men eftersom tio av de 22 deltagarna var doktorander eller licentiatstudenter bildade deras finansiering en nödvändig grundplåt för arrangemanget. Övriga deltagare fick betala 4 500 kronor plus moms för kursen, vilket inte verkar ha avskräckt särskilt många. För att hålla nere kostnaderna ytterligare lyckades John Pringle skaffa en extern sponsor till vissa utgifter. Han fick också ett förmånligt hyresavtal med veterinärstudenternas kårhus, något som minimerade lokalkostnaden.

För de icke-doktorander som gick kursen erbjöds dessutom akademiska meriter. De som slutförde en hemuppgift bestående av två fallbeskrivningar med klinisk information på engelska, kunde efter godkännande av kursledaren tillgodoräkna sig fyra europeiska högskolepoäng (ECTS). God valuta för kursavgiften, var mångas åsikt.

LYCKAT KONCEPT

Den första NOVA-kursen var uppenbarligen mycket lyckad, varför gott underlag finns för de planerade återstående kurserna i serien, enligt samma koncept. Kommande ämnen inom stordjursområdet är kardiologi och respi-

Kursdeltagarna på den första NOVA-kursen. För de icke-doktorander som gick kursen erbjöds fyra europeiska högskolepoäng, om man slutförde en hemuppgift på engelska.

ration, neonatal sjukvård och intensivvård. John Pringles förhoppning är att det ska arrangeras en kurs varje år i femårscykler, som sedan ska kunna upprepas om intresse finns.

Nästa kurs planeras äga rum i början av nästa år i Danmark, men John räknar med att få hjälpa till med förberedelserna även då.

Så håll ögonen öppna i SVT för annonser om kommande samnordiska NOVA-kurser. De ger både fördjupad kunskap, akademisk meritering och nya kollegiala kontakter inom Norden. ■

Baytril® vet. – för effektiv antibiotikaterapi till hund och katt
(enrofloxacin)

Samtliga tabletter smaksatta.
150 mg tabletten nu även i 20-pack!

(för ytterligare information, se www.fass.se)

Bayer HealthCare
Animal Health

Ny receptblankett för djur

TEXT: JOHAN BECK-FRIIS

Den 1 mars 2005 började en ny receptblankett för djur att gälla, och efter den 31 oktober går den "gamla" blanketten inte längre att använda. Veterinärförbundet är kritiskt mot vad man anser vara bristande information om bytet av receptblankett från Läkemedelsverkets sida.

Den nya receptblanketten började gälla den 1 mars 2005, och ersätter helt den gamla blanketten efter den 31 oktober i år.

Receptblanketten för djur har fått ett nytt utseende, enligt beslut från Läkemedelsverket. Föreskriften trädde i kraft den 1 mars 2005, men recept får utfärdas på tidigare gällande blanketter fram till den 1 november 2005 (dvs längst till och med 31 oktober). Recepten får därefter bara utfärdas på den nya blanketten. Fram till den 1 november är dock alla recept, även sådana som är utfärdade på den gamla blanketten, giltiga i ett år om inte annat angivits.

Förändringarna i receptblanketten innebär bland annat att uppgift om receptets giltighetstid flyttas till blankettens övre vänster hörn. Vidare införs en rad för särskilda upplysningar under rutan för djurägarens namn. Rutor för prissättning utgår och rutor för angivande av antal expedieringar samt expeditionsintervall flyttas till höger sida. Baksidan utformas på den nya blanketten som två stora fält och "receptutfärdare" ersätts med "förskrivare". Slutligen införs en ruta för karenstid för honung, liksom separata rutor för djurslag och djurets identitet.

Genom att införa separata rutor för djurslag och djurets identitet blir det enligt Läkemedelsverkets hemsida lättare för apotekspersonalen att registrera djurslaget i samband med receptexpediering. Samtidigt blir det tydligare för förskrivarna att djurslag och djuridentitet (namn/besättning) skall anges. På detta sätt renodlas även informationen i rutan för dosering, användning och ändamål. Djurets identitet skall anges på ett sådant sätt att förväxling inte kan ske vid administrering av läkemedlet.

BRISTFÄLLIG INFORMATION

Läkemedelsverket beslutade om ändringen i receptföreskriften den 13 januari 2005, efter en remissrunda som avslutades i december 2004. Sveriges Veterinärförbund upplever Läkemedelsverkets information om införande av den nya receptblanketten som bristfällig då förbundet, som största leverantör av receptblanketter till veterinärer, inte fått någon tydlig information om beslutet. Veterinärförbundet fick genom tillfälligheter i mitten av mars reda på Läkemedelsverkets beslut, och kommer nu skyndsamt att låta trycka upp receptblanketter enligt den nya mallen. De nya blanketterna kommer att finnas färdiga tidigast i slutet av april 2005.

Med anledning av Läkemedelsverkets bristfälliga information i frågan framförde veterinärförbundet skriftligen ett yrkande till verket att övergångstiden för de gamla blanketterna flyttas fram i tiden. Tyvärr avslog Läkemedelsverket förbundets yrkande, varför övergångstiden tar slut den 31 oktober 2005 som ursprungligen beslutats. De "gamla" receptblanketterna går således inte att använda alls efter detta datum.

Ytterligare information om den nya receptblanketten för djur finns på Läkemedelsverkets hemsida, www.mpa.se.

noterat

Nya regler vid slakt av häst

Från och med den 1 maj 2005 införs nya regler vid slakt av häst. Enligt de nya reglerna ska hästar åtföljas av pass då de lämnas till slakt. Besiktningsveterinären ska vidare kontrollera att hästen enligt passet är avsedd för livsmedelsproduktion. Om pass saknas eller passet visar att hästen behandlats med läkemedel som innehåller substanser som inte är godkända för livsmedelsproducerande djur, ska besiktningsveterinären avvisa hästen från slakt eller kassera slaktkroppen.

Sedan 2002 finns krav på att hästar födda efter 2002 ska ha pass innan födelseåret är till ända. Även äldre hästar som är föremål för ägarbyte, exporteras eller slaktas skall ha pass. Före 2005 års utgång skall samtliga hästar ha pass.

De nya reglerna påverkar hästägare och slakterier genom att passet nu måste medfölja hästen till slakteriet. Slakteriet ska i samband med att hästen lämnas på slakteriet kontrollera passet och hästens identitet. Om hästen inte åtföljs av hästpass kommer den att avvisas från slakt. Det kan innebära att hästen avlivas och destrueras. ■

Utredare vill bolagisera djurvården vid SLU

En internutredning föreslog i mitten av mars att all djursjukvård vid Ultuna bryts ut från SLU och drivs av ett fristående bolag. Utredningen, utförd av professor Ulf Haglund från Uppsala universitet, innebär att hela den kliniska verksamheten vid Ultuna bolagiseras. Målet måste enligt utredaren vara att profilera "Djursjukhuset AB" som landets universitetssjukhus för djur, med tydlig spetskompetens inom efterfrågade områden. Den ambulatoriska kliniken, som fungerar som distriktsveterinär i Uppsala och Knivsta kommuner, bör ingå i bolaget.

Dålig ekonomi har tvingat SLU att minska personalen. Kliniker har hållit stängt och studenternas praktiska träning har kommit i kläm. I dag är Klinikcentrum stängt på nätterna. För det nya bolaget är 24 timmars öppethållande en självklarhet, menar utredaren.

Om Djursjukhuset AB ska drivas som aktiebolag eller stiftelse tar han inte ställning till. Han utgår från att SLU blir majoritetsägare och att intressenter som Agria djurförsäkringar, Jordbruksverket och ATG skulle kunna tänkas som minoritetsägare. Eventuellt tillstånd från regeringen att bilda ett sådant bolag bör SLU kunna få utan större dröjsmål, tror utredaren.

Källa: Upsala Nya Tidning den 15 mars 2005 ■

Hiprasuis P/E.
Prisvärt* vaccin mot rödsjuka och parvovirusinfektion.

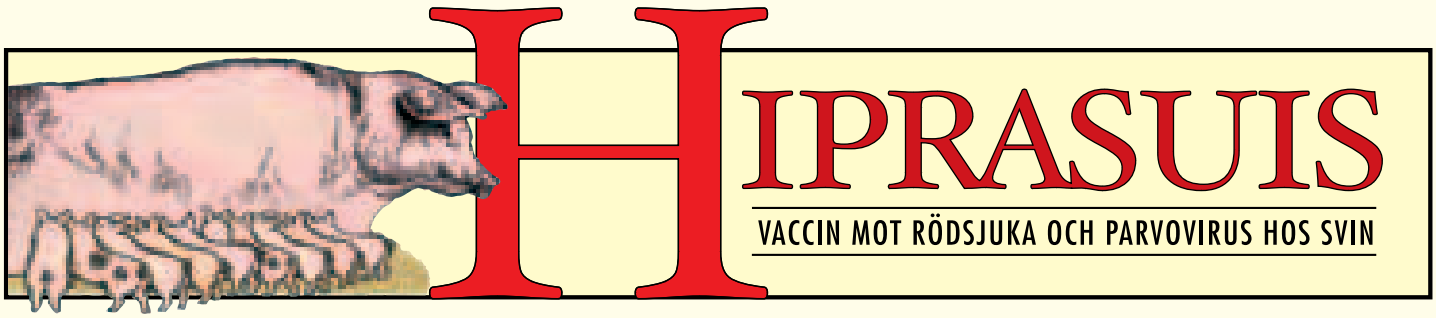

Priser Hiprasuis P/E *OBS! Sänkt pris från den 1/4 2005!
10x10 doser = 1.700:- (17:-/dos)
10x25 doser = 3.625:- (14:50/dos)
(alla priser exklusive moms)

● *Inaktiverat svinparovirus stam NADL-2.* ● *Inaktiverat Erysipotrix rhusiopathiae (lyserade bakterieceller) stam R32E11, serotype 2.* ● *Innehåller ingen olja.*

För mer information se aktuell Fass-text.
Produktresumé kan rekvireras från Nordvacc Läkemedel AB.

MARKNADSFÖRS AV NORDVACC LÄKEMEDEL AB.
Box 112, 129 22 Hägersten.Telefon: 08-449 4650.
Telefax: 08-44946 56. E-mail: vet@nordvacc.se
Hemsida: www.nordvacc.se

NordVacc LÄKEMEDEL AB

Tillverkare: **LABORATORIOS HIPRA, S.A.** Avda. La Selva, 135 - 17170 Amer (Girona) Spain. Tel. (34) 972 43 06 60 - Fax (34) 972 43 06 61. E-mail: hipra@hipra.com - www.hipra.com

Bli ännu mer specialist!

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

– Det finns ett stort intresse för att vidareutbilda sig till specialist inom hundens och kattens sjukdomar och veterinärkåren har definitivt blivit duktigare sedan Steg I-specialisering infördes på 1990-talet. Nu är det dags att jobba vidare och höja nivån ytterligare genom Steg II. Det säger Anna Tidholm, ordförande i IÖSK (Interimistisk Övergripande Styrkommitte) som vill entusiasmera sina kolleger att söka dispens för den högre specialistgraden.

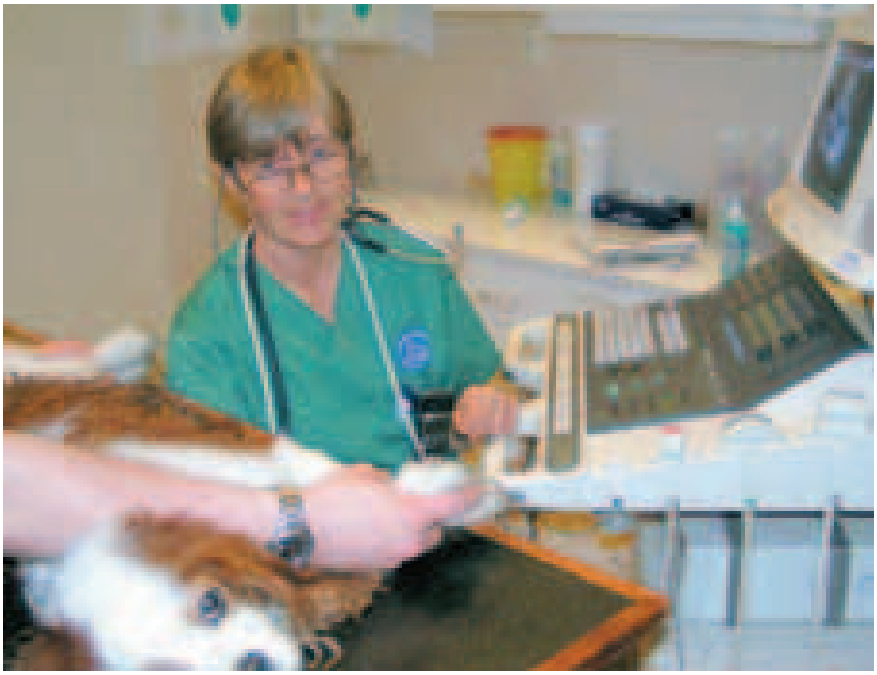

Medan Steg I gör att man blir specialist i hundens och kattens sjukdomar, blir man i Steg II specialiserad inom ett organområde. Själva titeln talar om vad man kan, t ex ”specialist i kardiologi”. För att komma igång med utbildningen måste det finnas utbildare och det är framför allt till dem man vänder sig nu.

– Det finns massor med duktiga veterinärer som sitter inne med stora kunskaper, säger Anna.

Att åka ut i Europa för att få specialistkompetens är inte särskilt lätt. Dels av rent praktiska skäl, men också därför att kraven är satta betydligt högre (det krävs sex vetenskapliga arbeten) än den nivå vi lagt oss på som innefattar ett vetenskapligt arbete. Det ska inte vara lätt att bli specialist, men det ska vara möjligt att genomföra. Den svenska nivån ligger som jämförelse strax över engelsmännens ”certificate” men lite under ”diplomate”. Vi måste börja någonstans för att starta det hela.

Anna Tidholm menar att många har för stor ”respekt” för forskning; ”inte kan jag…”.

– Det handlar om att välja ett område och sedan ifrågasätta det som står i de stora böckerna med guldbokstäver. Skrivandet brukar vara en bromskloss liksom tiden. Det går att få hjälp med skrivandet. Att avsätta tid kan förstås vara svårare, men den som söker har ju tre år på sig att utföra arbetet. När det gäller ekonomin finns det flera forskningsfonder som det går att söka medel ur.

Hittills har ungefär 25 veterinärer sökt Steg II-dispens. De flesta arbetar på djursjukhus. Av naturliga skäl är det nästan en förutsättning för att kunna tillskansa sig tillräckligt med kunskap för att bli specialist. Det är ju till djursjukhusen de ”tunga” fallen kommer.

– Dels måste man ha ett stort patientunderlag för att komma någonstans och det är också oerhört viktigt att ha kolleger med stor erfarenhet, kommenterar Anna.

Hon ger rådet att söka sig till någon av de intressegrupper som finns inom olika veterinärmedicinska områden.

– Det finns många skäl att söka Steg II; man höjer den egna och andras kompetens, det är roligt och stimulerande att forska och djurägarna frågar allt oftare efter specialister, avslutar Anna Tidholm. ■

I SVT nummer 16/04, sidorna 35–36, finns kraven för dispensansökningarna beskrivna liksom en artikel om Steg II-utbildningen.

Välbesökta Hippocampusdagar

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

I mitten av mars hölls de populära Hippocampusdagarna på SLU i Uppsala. Två dagar fyllda av intressanta föredrag. Den första dagen hade inriktningen "Från vildhäst till husdjur" och "Om något går snett – problem med häst och miljö". Dag två handlade om "Träning och träningsfysiologi" och "Prestation och hållbarhet". Ungefär 200 personer som representerade alla möjliga näringar inom hästvärlden kom för att lyssna, lära och diskutera.

Anna Tell presenterade en tankeväckande studie av sår i hästens munslemhinna.

Listan på föredragshållare innehöll såväl gamla rävar som färska forskare. Många föredragstitlar var lockande, men undertecknad var nog inte ensam om att höja extra på ögonbrynen åt de rön som Anna Tell, distriktveterinär i Linköping till vardags, presenterade. Hennes föredrag handlade om problem i munregionen. Anna påbörjade den här studien på eget initiativ och av eget intresse. En mycket stor del av hennes fritid har gått åt bland annat till att få ihop ett hästmaterial t ex. Hon berättade att det här bara är början och att hon kommer att fortsätta samla in material.

Vad är det hon kommit fram till som förvånar? Jo, att 90 procent av de ridhästar hon undersökt hade sår i munslemhinnan. Materialet bestod av 71 slumpmässigt utvalda hästar och en grupp på 23 hästar från samma ställe. Ingen av hästägarna hade sökt veterinär för problem eller vård i hästens munhåla. Hästarna kontrollerades vid två tillfällen. Dels efter fem veckors vila och sedan efter att ha arbetats med bett i sju veckor. Resultatet är efter det andra undersökningstillfället.

Som jämförelse undersökte Anna Tell en grupp fölston som inte hade haft bett i munnen på elva månader. Där förekom det också sår, men i betydligt mindre omfattning och på andra ställen i munnen än hos ridhästarna. Hos ridhästarna var såren lokaliserade där bettet och nosgrimman påverkar hästen samt i kindslemhinnan i höjd med den första kindtanden.

Anna visade utmärkta bilder på hur det kan se ut. Bilderna fick förmodligen till resultat att alla hästägare bland åhörarna omedelbart kommer att låta undersöka sina hästar i munnen. ■

noterat

Regeringen vill skydda försöksdjuren

Regeringen, Miljöpartiet och Vänsterpartiet kom den 31 mars överens om nya åtgärder för att försöksdjuren ska skyddas. Partierna är överens om att åtgärderna inte ska äventyra viktig forskning i Sverige.

– Företagen kommer att ha goda förutsättningar att bedriva den viktiga forskningen i Sverige även i fortsättningen, säger jordbruksminister Ann-Christin Nykvist i ett pressmeddelande. Hon anser att det är viktigt med balansen mellan forskningens intressen och kraven på gott djurskydd och att antalet djurförsök minimeras.

Regeringen beslutade den 24 februari om en förändring i djurskyddsförordningen så att de djurförsöksetiska nämnderna får godkänna sådan användning av försöksdjur som innebär att djurskyddsbestämmelserna frångås. Den nya förordningstexten skall ange vilka undantag som en djurförsöksetisk nämnd får medge. Undantagen kommer att vara föremål för kontinuerlig förändring i takt med att nya metoder och forskning framskrider. ■

Lidl-kött undgår salmonellakontroll

Mot alla regler kallar den tyska lågpriskedjan Lidl sina köttberedningar för lövbiff och köttfärs, rapporterade tidningen Aftonbladet den 4 april. Konsumenterna blir lurade och köttet undgår både salmonellakontroll och ursprungsmärkning.

Genom att tillsätta två, tre procent socker, salt, citronsyra och soja förvandlar Lidl kött till köttberedningar. Ändå kallar Lidl produkterna för lövbiff och köttfärs. Konsumenterna tror att de köper rent kött när det i själva verket är något annat. Märkningen strider mot svenska regler där högst en procent koksalt får tillsättas. Tillsatserna som förvandlar kött till köttberedning gör också att produkterna från kontinenten inte behöver kontrolleras för salmonella.

Åke Rutegård, vd för Kött- och charkföretagen, är upprörd över Lidls beteende.

– Det här är så utstuderat från Lidls sida att försöka kringgå lagstiftningen både vad gäller salmonellakontroll och lagstiftningen kring ursprungsmärkning. Det är skandalöst och ett hån mot konsumenterna, kommenterar han i tidningen ATLs nätupplaga den 5 april. ■

Nya hårdare krav på pälsdjursnäringen

Jordbruksdepartementet kommer under sommaren att i en departementspromemoria lägga förslag på nya hårdare krav på hållning av minkar. Kraven kommer att gå ut på att garantera minkarna en stimulerande miljö som bejakar beteenden de uppvisar i sin naturliga miljö, som t ex att simma. Syftet är att skapa en lagstiftning som fullt ut tillgodoser djurskyddet för minkarna.

– Vi är medvetna om att dessa nya krav kommer att avsevärt försvåra den typ av pälsdjursuppfödning som finns idag. Vi bedömer att det kommer att innebära den successiva avveckling av uppfödningen som vi tidigare tagit ställning till politiskt och som näringen varit medveten om en tid, säger jordbruksminister Ann-Christin Nykvist i ett pressmeddelande den 31 mars. ■

Resereportage

Elefantbarnhem räddar föräldralösa ungar

BO E ROSÉN, frilansjournalist.*

Pinnawala elephant orphanage på Sri Lanka är en zoologisk park som tar hand om skadade och föräldralösa elefantungar från hela landet. Parken klarade sig oskadd undan tsunamikatastrofen, och artikeln beskriver parkens verksamhet liksom några basala fakta om den indiska elefanten.

Trots att Sri Lanka drabbades mycket hårt av tsunamikatastrofen, klarade sig nästan alla djur med livet i behåll. Natur och kultur i Sri Lankas inland är alltjämt oförstört. Därför hoppas myndigheterna att turisterna snart återvänder. Bland de djur som undkom flodvågen är elefanterna på Pinnawala elephant orphanage – ett ”barnhem” för elefanter. Det ligger cirka fem mil från huvudstaden Colombo, och är ett hem för ett 60-tal nödställda och föräldralösa elefanter i Sri Lanka.

Liksom i Thailand hade man i Sri Lanka god hjälp av elefanter efter katastrofen. Speciellt nyttiga är de stora djuren på platser där det varken går att använda bilar eller traktorer. Det finns bara omkring 4 500 vilda elefanter kvar i Sri Lanka, enlig en nyligen gjord inventering. I början av 1900-talet fanns det över 12 000 djur. Många av dem dödades under den brittiska kolonialtiden (1798–1948) av vredgade engelsmän med stora odlingar, eftersom elefanterna trampade sönder deras grödor.

ELEFANTBARNHEM

När Sri Lankas zoologiska park tog hand om tre föräldralösa elefantungar 1975, fick man idén till ett speciellt barnhem för elefanter. Sedan dess har antalet stadigt ökat. I dag finns cirka 60 elefanter på det unika elefantbarnhemmet och det föds ungefär två ungar om året.

Till elefanthemmet kommer skadade och föräldralösa elefantungar från hela landet, som

Elephant orphanage är ett hem för skadade och föräldralösa elefanter. Området undkom den förödande flodvågen. Hit kommer forskare och elefantintresserade från hela världen för att studera djuren.

Till elefanthemmet kommer skadade och föräldralösa elefantungar. Här matas en unge med mjölk av en av skötarna.

Den 60 elefanter stora hjorden i Pinnawala rör sig fritt över en yta på 50 hektar. Men en del av dem hjälper också till som arbetselefanter med vård av området.

vilt- och naturvårdare tagit hand om och sedan lämnat till detta märkliga elefantbarnhem. Det kan vara ungar till en hona som t ex trampat på en landmina eller som dödats på andra sätt. Enligt en rapport dödas omkring 100 elefanter om året på Sri Lanka av bönder som fått sin egendom söndertrampad.

ELFENBEN

Jakten på elfenben är fortfarande ett stort hot mot djuren, inte endast i Asien. I de tre västafrikanska länderna Nigeria, Elfenbenskusten och Senegal är denna handel omfattande. Enligt en rapport från världsnaturfonden finns det mer illegalt elfenben till salu i dessa länder än det finns vilda elefanter.

UTBILDNINGSCENTER FÖR ELEFANTFORSKARE

Pinnawala elefantbarnhem har blivit ett uppfödnings- och utbildningscenter. Hit kommer forskare och elefantintresserade från hela världen som värnar om dessa unika djur.

Den 60 elefanter stora hjorden i Pinnawala rör sig fritt över ett 50 hektar stort område. Men en del av dem hjälper också till som arbetselefanter med vård av området. När det gäller att forsla stora timmerstockar och ta sig fram i vegetationen, är elefanten – trots sin storlek och tyngd, en fullvuxen asiatisk elefant väger ungefär fem ton – ett oumbärligt hjälpmedel. Detta visade sig inte minst efter tsunamikatastrofen.

Förutom att skogsmaskiner är mycket dyra i både inköp och drift, avger de avgaser och pressar så hårt mot marken att naturligt förekommande tungmetaller kan lakas ut i grundvattnet och förstöra miljön.

Elefanterna på Pinnawala används aldrig i vinstsyfte utan får bo resten av sina liv på institutionen.

SOCIALT DJUR

– En elefant är ett mycket känsligt och socialt djur, berättar en ”mahout” (elefantskötare). Elefanten behöver – precis som vi människor – pysslas om och muntras upp för att må bra.

På elefanthemmet finns därför veterinärer och skötare, totalt arbetar ett hundratal personer med djuren. Verksamheten finansieras

Jobb som distriktsveterinär

Distriktsveterinäravdelningen söker nu veterinärer till följande stationer:

Kalix – två anställningar 100 % (dnr 06-2844/05)

Fullständig annons finns på internet:

www.sjv.se

Sista ansökningsdag är 11 maj 2005.

Jordbruksverket 551 82 Jönköping tfn 036-15 50 00
e-post: jordbruksverket@sjv.se

Distriktsveterinärerna

JORDBRUKS VERKET

Klargörande

I Svensk Veterinärtidning nr 4/05 publicerades en artikel av Cecilia Lönnell med rubriken ”Dopingseminarium – var försiktiga i stallet!”. På författarens önskan vill SVT klargöra att artikeln ursprungligen var skriven för tidningen Ridsport, och bara lätt redigerad innan publicering i Svensk Veterinärtidning.

Johan Beck-Friis

genom donationer och gåvor, men den största inkomsten kommer från alla de turister som besöker hemmet för att titta på den dagliga skötseln av djuren. Höjdpunkterna är matning med nappflaska av ungarna och badet vid floden två gånger om dagen.

ELEFANTFAKTA

Avslutningsvis kan nämnas att det i Asien finns mellan 35 000–50 000 elefanter. Cirka 25 000 av dem finns i Indien, och ungefär en tredjedel är tama elefanter. Den asiatiska elefanten är mindre än den afrikanska släktingen. Den asiatiska har också bara ett ”finger” i spetsen på snabeln att greppa med, medan den afrikanska har två. En elefant äter omkring 300 kilo blad och bark per dag och dricker mellan 200–300 liter vatten varje dygn. Den är dräktig i 24 månader och får ungar vart tionde år. Trots sin storlek kan den springa i cirka 40 km i timmen och dess medellivslängd är 80 år.

***BO E ROSÉN,** frilansjournalist, Kulturreportage AB, Box 2033, 220 02 Lund.

En fullvuxen asiatiska elefant väger ungefär fem ton och äter omkring 300 kilo blad och bark om dagen.

Noromectin

Effektiva och säkra avmaskningsmedel innehållande ivermectin till låga priser!

Priser och förpackningar:

Apotekets prislista 1 februari 2005 (kr).

Pasta oral, 18,7 mg/g till häst

Förpackning	Pris
1 x 6,42 Receptfri	98,50
2 x 6,42 Receptfri	168,50 (84,25/st)
10 x	607 (60,70/st)
5 x 10 x	2712,50 (54,25/st)

Injektionslösning, 10 mg/ml till nöt, svin och ren

Förpackning	Pris
50 ml	186 (3,72/ml)
250 ml	555 (2,22/ml)
500 ml	1014 (2,03/ml)
6 x 250 ml	2952 (1,97/ml)

Pour-On lösning, 5 mg/ml till nötkreatur

Förpackning	Pris
250 ml	184
1L	680
2,5L	1609

Jämför gärna priset innan Du skriver ut avmaskningsmedel. Det lönar sig! Apoteket har alltid aktuella priser.

N-vet
E E E

Telefon: 018 - 57 24 30 / 31, Fax: 018 - 57 24 32
E-post: info@n-vet.se, Hemsida: www.n-vet.se

mars 2005

”Hemkarantän” – en äkta papperstiger!

Med anledning av ledaren i SVT nr 3/05 vill följande insändarskribent understryka de brister som finns idag vid hantering av insmugglade sällskapsdjur. – Att tänka på hur ”hemkarantänen” fungerar ger mig rysningar, och är väl närmast ett hån mot alla smittskyddsregler som finns, skriver insändaren bland annat.

insänt

Såsom ”vanlig” praktiserande veterinär kan man inte annat än förvånas över myndigheternas flathet mot de illegalt importerade hundarna. Vad ger det för signaler till alla berörda, inklusive smugglarna och den laglydigt rapporterande veterinären, när slutresultatet efter upptäckt av insmugglade hundar bara blir att hundarna sätts i så kallad hemkarantän!?

Med anledning av ledaren i SVT nr 3/05 vill jag gärna berätta hur det kan gå till ”ute i verkligheten” med en insmugglad hund.

INSMUGGLADE VALPAR

Till vår klinik i Malmö inkom i januari i år en ca två månader gammal chihuahuavalp för undersökning. Vid besöket bad ägaren att veterinären även skulle ”kolla lite snabbt på de andra valparna”, och öppnade en väska där fyra andra chihuahuavalpar i olika storlekar tittade upp. Det visade sig att dessa valpar inte var födda i Sverige, utan köpta och nyligen hittransporterade från Slovakien. Jordbruksverket informerades genast om den illegala importen med alla uppgifter vi kunde få fram.

Två dagar senare inkom en av valparna från den ovan nämnda väskan, nu med en presumtiv köpare, som önskade besiktning av valpen inför köpet. Hon hade med sig ett EU-pass på valpen, som stämde med hundens chipsmärkning. I passet framgick att valpen var vaccinerad mot valpsjuka, HCC, parvo och parainfluensa. Dock måste datum vara felskrivet då uppgivet vaccinationsdatum var detsamma som valpens födelsedatum. Hunden var chipsmärkt och kliniskt undersökt av veterinär i Slovakien som åtta veckor gammal valp. Den presumtiva köparen informeras om att valpen inte var importerad på lagligt sätt och att kliniken måste rapportera detta till SJV. Vi berättar också vad följden kan bli, nämligen ett omhändertagande av hunden för karantänsvistelse. Den presumtive köparen avråds från att köpa valpen på grund av smittorisker både för djur och människor.

Ett par dagar senare uppgav hon att hon köpt valpen i alla fall, för 14 000 kr. Denna nyblivna chihuahuaägare tog sedan själv kontakt med Jordbruksverket och fick ett beslut om så kallad hemkarantän, vilket hon glatt ringde och berättade för oss.

HEMKARANTÄN – MOTSÄGELSEFULLT BEGREPP

Enligt vad vi fått information om av SJV via telefonförfrågan, infördes ”hemkarantän” i december 2004. Jordbruksverket har tydligen problem att placera hundarna i karantän då det inte finns tillräckligt med karantänsplatser. Ett annat problem verkar vara att SJV haft många djurägare som inte betalt för sin hunds karantänsvistelse. Detta låter anmärkningsvärt, men borde kunna lösas t ex genom att djurägaren får betala i förväg eller deponera ett förskott.

Chihuahuavalpen i berättelsen hålls nu i ”hemkarantän” i centrala Malmö, och rastas dagligen i området kring hyreshuset och i stans parker. Arkivbild.

Undertecknad tycker begreppet ”hemkarantän” låter ungefär lika motsägelsefullt som ”sjukhusvistelse i hemmet”. Hur kan ens basala smittskyddsaspekter upprätthållas i hemmet? Karantän betyder för mig den strängaste formen av isolering, och det kan på intet sätt fungera i hemmiljö.

ETT HÅN MOT ALLA SMITTSKYDDS-REGLER

Chihuahuavalpen i berättelsen hålls nu i ”hemkarantän” i en lägenhet i centrala Malmö, och rastas dagligen i området kring hyreshuset och i stans parker. I samma trappuppgång bor dessutom säljaren till valpen, med några av de andra illegalt importerade valparna. Dessa valpar har enligt tredjehandsuppgifter varit på flera andra kliniker på grund av sitt nedsatta allmäntillstånd med bland annat kräkningar och diarréer och misstanke om parvovirus. Att tänka på hur ”hemkarantänen” fungerar i detta fall ger mig rysningar, och är väl närmast ett hån mot alla smittskyddsregler som finns.

Jag kan inte låta bli att åter fråga vad detta ger för signaler, när enda åtgärden mot en illegal införsel av hund endast resulterar i beslut om hemkarantän!? Man måste förstå att tullen inte kan stoppa varje bil och leta efter hundar vid gränserna. Därför måste det finnas möjlighet att ta till kraftåtgärder även efter att djuren kommit in i landet. Nu är jag inte kunnig i juridiken och reglerna kring detta, men har inte Jordbruksverket något att ta till när vi nu hittar dessa insmugglade hundar?

INGA ÅTGÄRDER HAR VIDTAGITS

Som Johan Beck-Friis skrev i ledaren i SVT 3/05 är verkligen situationen allvarlig när det gäller dessa smuggelhundar och hur vi riskerar att få in allehanda sjukdomar i landet som vi varit förskonade från. Jag funderar ibland på hur jag ska känna igen dem alla, de exotiska sjukdomarna som jag bara läst om, nu när de vilken dag som helst kommer hit över bron.

Johan skriver att ”den svenska veterinärkåren får inte stå passiv och titta på medan vår goda djur- och folkhälsa raseras”. Nej, vi praktiserande veterinärer är inte passiva, vi ringer SJV och tullen och faxar alla uppgifter om illegalt importerade hundar till berörda myndigheter, men responsen ”uppifrån” har hittills varit dålig, dvs inga åtgärder har vidtagits mot de aktuella hundarna (annat än ”hemkarantänen”).

Jag skulle önska lite ”action” från Jordbruksverket när det gäller smuggelhundarna frånÖsteuropa, nu gäller det att agera snabbt och kraftfullt, för smitt- och djurskyddets skull!

LENA NILSSON
leg veterinär

Ny spruta!

Cydectin® vet.
moxidektin

Det enda avmaskningsmedlet...
...för häst som eliminerar tidiga inkapslade L3 stadier av små strongylider.

Dokumenterad effekt...
...mot flera av hästens viktiga inälvsparasiter inklusive blodmask, spolmask och styngflugans larver.

Cydectin® vet. vinner i längden!
...effekten mot små strongylider varar i två veckor. Utsöndring av ägg hämmas under 90 dagar.

Cydectin® vet., oral gel, moxidektin, 18,9 mg/g
Förpackning: 1x12,2 g och 10x12,2 g (recept)

CEVA SANTE ANIMALE

CEVA Vetpharma AB
Tel: 046 - 12 81 00
www.cevavetpharma.se

För info kontakta CEVA eller besök www.fass.se

AVMASKNING

Oförutsedd utveckling av hundsmugglingen

Veterinären Lena Nilsson kritiserar i en insändare på annan plats i tidningen Jordbruksverkets nya rutiner att sätta insmugglade hundar i ”hemkarantän”. Jordbruksverket svarar här på Lena Nilssons insändare om hanteringen av smuggeldjur.

replik

Jordbruksverket har läst Lena Nilssons insändare om hanteringen av insmugglade hundar, med ett exempel ”ur verkliga livet”. Vi vill gärna kommentera insändaren och förtydliga principerna för hanteringen.

Sommaren 2004 infördes ett nytt gemensamt regelverk gällande hälsokrav för förflyttning av sällskapsdjur till och inom EU. Samtidigt, men oberoende av detta, föddes en ny marknadsidé: Internetförsäljning av små söta hundar. På grund av en modenyck ökade snabbt efterfrågan på framför allt chihuahua, och den lilla registrerade uppfödning som bedrivs i Sverige kunde inte täcka efterfrågan. Privatpersoner började köpa upp (eller stjäla) chihuahua, men också mops, papillon och blandrasvalpar i de länder på körbart avstånd från Sverige där hundpriserna är väsentligt lägre än i Sverige. Hundarna fördes till Sverige och såldes via Internet till personer som inte förstod värdet av en köpehandling, stamtavla, kvitto, veterinärintyg etc. Plötsligt dök det upp en stor mängd illegalt införda unghundar på klinikerna i Sverige, till en början framför allt i Malmötrakten men efterhand i hela Sverige.

ALTERNATIV SMITTSKYDDS-HANTERING

Jordbruksverket hade inte på något sätt förutsett utvecklingen vad gäller smuggling med kommersiellt syfte, och det var inte längre praktiskt möjligt att agera som tidigare med att sända ut officiell veterinär i samarbete med tulltjänsteman för att förhöra ägare och omhänderta djuret. Det fanns alltså anledning att se över om det fanns en alternativ hantering som var smittskyddsmässigt acceptabel och praktiskt väsentligt enklare.

Djur i ”hemkarantän” ska rastas i koppel eller sele och får inte komma i kontakt med andra djur. All avföring ska plockas upp.

Efter att ha beaktat bland annat rabiesutvecklingen i EU i stort, hur andra länder i EU har klarat av att förbättra sin rabiesstatus, samt vilka djur som har rapporterats ha rabies i Europa under de senaste tio åren, bedömde Jordbruksverket att det fanns ett möjligt alternativ:

Djur som smugglats in från en EU-medlemsstat eller ett så kallat lågrisk-tredjeland hålls isolerade i hemmet utan kontakt med djur utanför hushållet till dess de vistats i landet i fyra månader (jämför indelningen av tredje länder som görs i förordning 998/2003/EG, bilaga II, del B och C). Förutsättningen är att hundarna är ID-märkta och har genomgått klinisk undersökning, avmaskning och rabiesvaccination. Djuren ska rastas i koppel eller sele och får inte komma i kontakt med andra djur. All avföring ska plockas upp. Detta bedöms tillräckligt med tanke på att det endast är rabies och dvärgbandmask som ordinarie införselkrav skyddar oss mot. Smådjurssjukdomar som inte är av samhällsintresse att kontrollera, t ex parvo, överlåter verket åt näringen/enskilda organisationer att bekämpa – detsamma gäller på häst-, svin- och nötområdet.

SÄRSKILDA ÅTGÄRDER

Jordbruksverket har vidtagit särskilda åtgärder för att finna de bästa svaren på de många svåra frågorna inom införselområdet. I dagarna har verket givit SVA i uppdrag att utreda rabiesriskerna med illegalt införda djur samt eventuella ris-

ker med att slopa titertest i samband med regelrevideringen 2007. Jordbruksverket kommer om så bedöms nödvändigt att ytterligare revidera hanteringen av insmugglade djur om utredningen visar att så krävs.

Jordbruksverket har också kallat till en hearing i syfte att samla in tankar och åsikter kring regelverken för införsel av sällskapsdjur. Inbjudna är bland andra veterinärförbundet, Djursjukhusföreningen, SVA, länsstyrelser, Svenska Kommunförbundet, SKK, SVERAK och Tamillerföreningen.

Verket har slutligen sänt speciellt utformad information om sällskapsdjurspasset till samtliga veterinärer, och bifogat en särskild skrift om hur man bör agera om man fått in ett smugglat djur på sin klinik.

AVSKRÄCKANDE FAKTA

Observera att följande fakta kvarstår som bör avskräcka från illegal införsel, och som gärna kan framhållas om djurägare framhäver att brott i det här fallet nog kan löna sig:

– Att köpa en hund eller katt helt utan papper är förenat med stora risker, framför allt för köparen och dennes familj. Djuret kan vara utländskt och det finns risk att det är smittat med sjukdomar som kan vara farliga för både människor och djur.

– Samtliga misstänkta smuggelfall rapporteras vidare från Jordbruksverket till tullen för vidare utredning av eventuellt smuggelbrott. Vid verifierad brottsmisstanke lämnar tullen en åtalsanmälan till allmän åklagare. Fällande dom kan ge böter eller fängelsestraff. Det senaste året har tre fängelsedomar utdömts.

– En insmugglad hund som saknar stamtavla kan aldrig registreras in i Svenska Kennelklubben och kan därför aldrig delta i officiella tävlingar, utställningar, prov etc eller bidra till den registrerade aveln.

– Skillnaden i kostnad att köpa en hund utomlands utan vaccination och kontrollerad antikroppsnivå sammantaget med kostnaden för de skyddsåtgärder som krävs i Sverige när smugglingen uppdagas, är försumbar i jämförelse med att göra importen korrekt från början. Till detta kommer risken för kostsamma böter om ärendet leder till fällande dom.

– Insmugglade djur från högriskland sätts i karantän, återutförs eller avlivas på ägarens bekostnad.

MY SAHLMAN, *enhetschef*
MARIA CEDERSMYG, *handläggare*

Avmaskningsmedel för häst

Cydectin® vet. oral gel - moxidektin, 18,9 mg/g
- Rek. avmaskningsintervall - 12 veckor**
- Effekt mot hästens rundmask* och styngflugans larver.
- Ny förbättrad spruta.

Bimectin® vet. oral pasta - ivermektin, 18,7 mg/g
- Rek. avmaskningsintervall - 8 veckor**
- Avmaskning med äpplesmak.
- Effekt mot hästens rundmask och styngflugans larver.

Fyrantel® vet. oral pasta - pyrantel pamoat, 400 mg/g
- Rek. avmaskningsintervall - 4 veckor**
- Effekt mot rundmask samt bandmask i dubbel dos.

* Effekt mot såväl luminala larvstadier som tidiga inkapslade L3 larvstadier av små strongylider.
** Personligt meddelande SVA, avdelningen för parasitologi 2004.

CEVA SANTE ANIMALE

CEVA Vetpharma AB
Tel: 046 - 12 81 00
www.cevavetpharma.se

För info kontakta CEVA eller besök www.fass.se

AVMASKNING

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

På scintigrammen ses i lateral projektion ett lindrigt till måttligt ökat upptag i proximala hälften av kalkaneus på höger tarsus (Figur 4). I denna förändring finns proximalt ett mer fokalt område med måttligt ökat upptag (se pil). I plantar projektion ses samma förändringar som i lateral projektion och det kan konstateras att den fokala förändringen är belägen något medialt om medianplan på spetsen av kalkaneus. I resten av de undersökta områdena ses inga tecken på ökad metabolisk aktivitet i skelettet.

Den påvisade förändringen är i detta fall relativt låggradig. Hästen remitterades med misstanke om fissur med akut uppkomst två veckor före undersökningstillfället. En fissur, även en liten sådan, leder som regel till en kraftig reaktion i skelettet. Två veckor efter skadetillfället borde reparationsprocessen vara mycket aktiv med åtföljande kraftigt ökat upptag av radioisotopen i området. Utseendet talar mer för att det rör sig om en mindre skada och sannolikt också en lindrigare skada, åtminstone vad avser skelettet. I området med den fokala scintigrafiska förändringen fäster m gastrocnemius. Vid scintigrafiskt ökat upptag i skelettet i områden med fästen för senor, ligament eller muskler bör alltid traumatiska eller andra skador beaktas.

Vid den tidigare utförda röntgenundersökningen kunde inga påvisbara förändringar påvisas varför en ultraljudsundersökning av området företogs. På ultraljudsbilderna ses i transversal- och longitudinalsnitt områden i m gastrocnemius med nedsatt ekogenisitet. Förändringarna är huvudsakligen lokaliserade centralt i senan (Figur 5, se pilarna) och sträcker sig från fästet på kalkaneus flera centimeter i proximal riktning. I transversalsnitt upptar förändringen maximalt cirka 30 procent av tvärsnittsarean. Vid ultraljudsundersökningen sågs inga tecken på reaktioner i det underliggande benet som uppvisade en helt jämn yta.

Om de scintigrafiska och ultraljudsmässiga resultaten kombineras illustrerar fallet mest sannolikt en akut skada i senvävnad med sekundärt övergrepp av inflammation på underliggande fäste i skelettet. Det är också möjligt att primär skelettskada föreligger men att denna är av så lindrig karaktär att den endast kan uppfattas med skelettscintigrafi. Två månader efter skadetillfället började hästen motioneras, träning återupptogs en månad senare och hästen kom till start utan komplikationer från skadan efter två månaders träning.

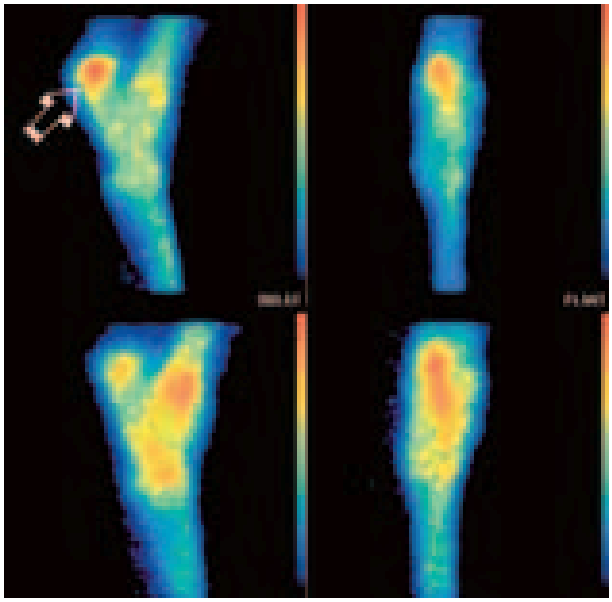

Figur 4. *De båda övre scintigrammen visar lateral och plantar projektion av höger tarsus från det beskrivna fallet medan de båda nedre scintigrammen visar samma områden från en frisk häst.*

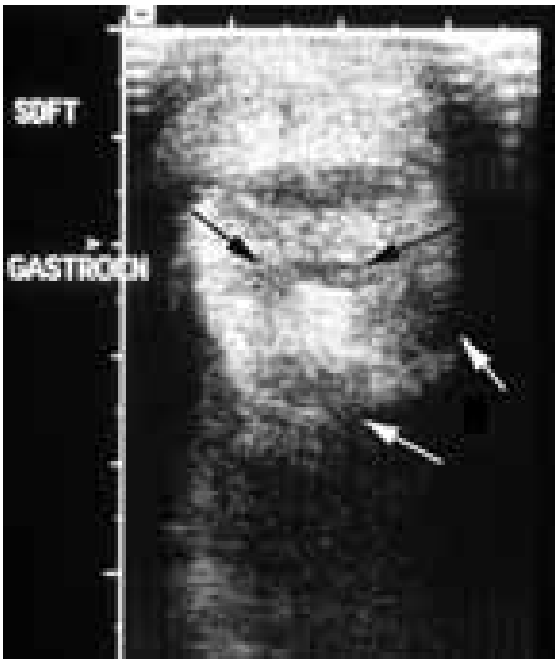

Figur 5. *Transversalsnitt av m gastrocnemius och djupa böjsenan vid kalkaneusspetsen med pilar som indikerar områden med nedsatt ekogenisitet.*

Kritik mot de inredda burarna

Den inredda hönsburen fungerar inte som det var tänkt, enligt tidningen ATL den 4 april. Nu höjs allt fler kritiska röster och professor Bo Algers tycker att det är dags för Djurskyddsmyndigheten att göra en ordentlig utredning.

Det kommer enligt ATL allt fler rapporter om att hönsburarna i praktiken inte fungerar som det var tänkt. Ströbaden fylls inte på och redesmattor plockas bort för att hygienen ska klaras. Problem med smutsiga ägg och kvalster bedöms också ha ökat och det är svårt att sköta tillsynen på ett bra sätt.

– Jag tycker fortfarande att Jordbruksverket hade ett för litet underlag för att kunna godkänna burarna och att det inte är bevisat att sandbaden fungerar i kommersiell skala, något som jag nu också får bekräftat från veterinärer som säger att det inte fungerar, säger Bo Algers.

Leif Dahlgren, länsveterinär i Kalmar, har sett en del av de praktiska problemen.

– Visst är den inredda buren jämfört med gamla tiders burar en förändring till det bättre, men samtidigt är den en politisk kompromiss från början till slut. Det var inte så här jag hade tänkt mig frigörelsen av hönan, säger Leif Dahlgren till ATL. ■

Nominera kandidater

till förtroendeposter senast 1 juli

Från och med 2005 ska veterinärförbundets medlemmar direktvälja ledamöter i förbundsstyrelse och fullmäktige samt ordförande och vice ordförande i SVS. Valet sker under hösten men kandidater till posterna skall nomineras senast den 1 juli 2005.

Nominering – hur gör man?

- Valet 2005 avser:
  - Förbundsordförande och tre övriga ledamöter i förbundsstyrelsen.
  - Ordförande i SVS.
  - 36 ledamöter i fullmäktige.
- Alla förbundsmedlemmar som är röstberättigade till respektive organ kan nominera kandidater till förtroendeposterna och är också valbara. Mandatperioden för samtliga poster är två år med tillträde den 1 januari 2006.
- Nominering ska vara skriftlig och undertecknad av den som nominerar. Den ska dessutom innehålla följande uppgifter för att vara giltig:
  - Namn på den nominerade kandidaten, personnummer och alla kontakt- och adressuppgifter.
  - Vilken av ovanstående förtroendeposter som avses.
  - Undertecknad bekräftelse av den som nominerats att hon/han accepterar att kandidera till den aktuella posten för den gällande mandatperioden.
  - Kontaktadresser till den person som står bakom nomineringen.
- Nuvarande innehavare av posterna som valet avser kan naturligtvis nomineras för omval om de accepterar det (förbundsordförande Karin Östensson, SVS ordförande Thomas Svensson, förbundsstyrelseledamöter Torkel Ekman, Anders Forslid och Anette Karlsson).

  Samtliga ledamöter i förbundsstyrelse respektive SVS kollegium finns publicerade i varje nummer av SVT. Lista på senaste fullmäktiges ledamöter finns på förbundets hemsida www.svf.se och medlemmar kan även få den informationen från förbundskansliet.
- Nomineringen ska vara förbundskansliet tillhanda senast den 1 juli.

För mer information, se SVT nr 1/05 eller veterinärförbundets hemsida www.svf.se

Blodmaskinfektion hos hästar i Sverige

Veterinär Eva Osterman Lind, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap (BVF), SLU, försvarade torsdagen den 14 april sin avhandling för veterinärmedicine doktorsexamen med titeln: "Prevalence and control of strongyle nematode infections of horses in Sweden" Opponent var professor Rosina Krecek, University of Pretoria, Sydafrika.

disputationer

Hästar är värddjur för ett stort antal parasitära helminter varav blodmaskar (strongylida maskar) utgör den viktigaste gruppen. I avhandlingen har förekomst och utbredning av blodmaskinfektion studerats hos svenska hästar. Vidare har artsammansättning och effekt av olika anthelmintika undersökts i populationer av små blodmaskar. Även en enkätstudie som belyste hur hästägare upplever parasitproblem och vilka åtgärder de vidtar för att förebygga parasitinfektioner hos sina hästar genomfördes.

Syftet med den första delstudien var att undersöka frekvensen av blodmaskägg i träckprov från svenska hästar. Träckprov från 1 183 hästar vid 110 stall analyserades varvid antalet blodmaskägg per gram träck (EPG) fastställdes. Det visade sig att den genomsnittliga äggutskiljningen var högst i södra Sverige. Vidare hade hästar på stuterier ett högre genomsnittligt EPG än hästar på andra typer av gårdar. Unga hästar hade högre EPG än äldre, två–tre år gamla hästar utskiljde flest ägg. Hästar som avmaskats med ivermektin hade i genomsnitt lägre EPG än hästar som avmaskats med pyrantel. Totalt hade 14 procent av de undersökta besättningarna en eller flera hästar som utskiljde ägg av stora blodmasken, *Strongylus vulgaris*.

I den nästkommande studien undersöktes vilka arter av små blodmaskar som förekom hos 27 unga hästar vid ett stuteri i Skåne. De sex vanligaste arterna *(Cylicostephanus longibursatus, Cylicocyclus nassatus, Cyathostomum catinatum, Cylicocyclus leptostomus, Cylicostephanus minutus* och *C calicatus)* utgjorde mer än 90 procent av den tillvaratagna populationen. I genomsnitt var varje häst infekterad med nio arter.

Den tredje studien syftade bland annat till att undersöka förekomsten av anthelmintikaresistens hos små blodmaskar. Ivermektin visade sig ha god effekt på samtliga undersökta gårdar medan resistens mot fenbendazol förekom hos 73 procent av de undersökta gårdarna. Pyrantelresistens dokumenterades för första gången i en svensk besättning. I denna studie artbestämdes också små blodmaskar som var misstänkt resistenta mot fenbendazol eller pyrantel.

I projektets sista studie undersöktes avmasknings- och betesrutiner med hjälp av en enkät. När det gällde användning av anthelmintika framgick det av studien att styngflugan *(Gasterophilus intestinalis)* har stor betydelse för val av tidpunkt för avmaskning och för preparatval. Således användes makrocykliska laktoner, till exempel ivermektin, i hög utsträckning på hösten. Dessutom ansågs sen höst vara den viktigaste tiden på året för avmaskning.

Studien lyfte fram behovet av att modifiera vissa kontrollrutiner för att förlångsamma spridningen av resistens. Hos alla kategorier av respondenter framkom det att praktiserande veterinärer har en central roll som rådgivare i parasitfrågor. Därför bör man eftersträva ett ökat samarbete mellan parasitologer och kliniskt verksamma veterinärer.

ALLERGIDIAGNOSTIK
för hund, katt och häst

Är alla andra diagnoser uteslutna?
Då är nästa steg vårt Allercept-paneltest, Fce-receptortest, med alla dess fördelar:

- Mycket hög specificitet
- Endast 1 ml serum (häst 2 ml) behövs
- Svar inom 3 vardagar
- Endast 1095.- för hund/katt
- Endast 1395.- för häst (insekt panel 950.-)
- Priset inkl. frakt (expressgods)
(priserna är angivet i svenska kroner och utan moms)

Bättre erbjudande finns inte för Er och Era patienter!

VETERINARY DIAGNOSTIC SERVICES
Vet·Med·Lab

Manager of Scandinavia: Charlotte Hoffmann-Timmol, DVM
Tlf +45 43521228 · Fax +45 43521236 · c.hoffmann-timmol@vetmedlab.com
Svensk konsulent: Ulrika Grönlund Andersson leg. vet. VMD · u.gronlund-andersson@vetmedlab.com

litteraturtjänst

Lån, kopior av artiklar eller litteratursökning kan beställas från SLU-biblioteken www.bib.slu.se
Frågor angående beställningar av lån eller kopior tel: 018-67 11 12, fax: 018-67 28 53 eller e-post: lan@bibul.slu.se
Frågor angående litteratursökning tel: 018-67 11 03 eller e-post: ultunabiblioteket@bibul.slu.se
Lösnummer av Läkartidningen kan beställas från Läkartidningens sekretariat per brev, Läkartidningen, Box 5610, 114 86 Stockholm, eller per tel 08-790 33 00.

Adress till Dansk Veterinærtidsskrift: Rosenlunds allé 8, DK 2720 Vanløse, Danmark.

Adress till Norsk Veterinærtidsskrift: Den Norske Veterinærforening, Pb 6781, S:t Olavs Plass, NO-0130 Oslo, Norge.

- **Equin hyperlipemi – ett allvarigt fall hos sto och föl**
  Equin Hyperlipæmi – et alvorligt tilfælde hos hoppe og føl
  Enemark JMD, Hansen EH, Nautrup Olsen S
  Dansk VetTidsskr, 2005, 88, 3, 25–29.

- **Tjocktarmsförstoppning hos häst – effekten av vätskebehandling**
  Stortarmsforstoppelse hos hest – effekten af væskebehandling
  Jansson N
  Dansk VetTidsskr, 2005, 88, 4, 10–11.

- **Kompensatorisk tillväxt hos slaktsvin**
  Kompensatorisk vækst hos slagtesvin
  Madsen TG, Schøning HA
  Dansk VetTidsskr, 2005, 88, 4, 16–17.

- **Anoplocephala perfoliata infektion i Danmark**
  Anoplocephala perfoliata infektion i Danmark
  Maddox-Hyttel C, Sørensen TS, Proudman CJ, Farlam J, Andersen B
  Dansk VetTidsskr, 2005, 88, 4, 20–22.

- **Utveckling av synen på djurs rättigheter**
  Udvikling i synet på dyrs rettigheder
  Sandøe P, Christiansen SB
  Dansk VetTidsskr, 2005, 88, 5, 12–14.

- **Spontan pneumothorax hos hund**
  Spontan pneumothorax hos hund
  Langerhuus Jensen LO
  Dansk VetTidsskr, 2005, 88, 5, 20–24.

- **Förbrukningsutveckling av antibiotika till svin i Danmark 2002-2003**
  Udvikling i forbruget af antibiotika til svin i Danmark 2002-2003
  Frøkjær Jensen V, Heuer OE
  Dansk VetTidsskr, 2005, 88, 6, 15–23.

- **Vanliga sjukdomar hos reptiler i fångenskap – undersökning och behandling**
  Vanlige sykdommer hos reptiler i fangenskap – undersøkelse og behandling
  Heggelund M
  Norsk VetTidsskr, 2005, 117, 1, 5–20.

- **Skydd av försöksdjur sett i relation till medicinsk forskningshistoria**
  Beskyttelse av försøksdyr sett i relasjon til den medisinske forskningshistorien
  Mejdell C M
  Norsk VetTidsskr, 2005, 117, 2, 93–100.

- **Skydd av försöksdjur sett i relation till medicinsk forskningshistoria**
  Beskyttelse av försøksdyr sett i relasjon til den medisinske forskningshistorien
  Mejdell C M
  Norsk VetTidsskr, 2005, 117, 2, 93–100.

Ur Läkartidningen

- **Nya utredningsmöjligheter vid misstänkt Creutzfeldt-Jakobs sjukdom – likvoranalys av 14-3-3-protein och T-tau/P-tau-kvot ger säkrare diagnos**
  Zetterberg H, Hammarin A-L, Nilsson P, Andersson E, Lind B, Blennow K
  Läkartidn, 2005, 102, 12–13, 956.

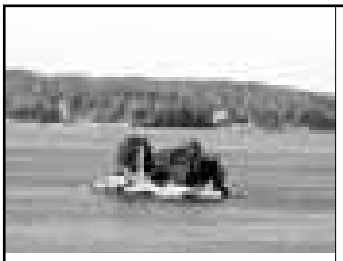

Jordbruksverket är regeringens expertmyndighet på det jordbrukspolitiska området och arbetar bland annat med EU-stöd till jordbruket, miljö- och djurskyddsfrågor. Landets distriktsveterinärer utgör också en betydande del av organisationen.

Vi eftersträvar mångfald bland personalen avseende ålder, kön och kulturell bakgrund.

JORDBRUKS VERKET

551 82 Jönköping
036-15 50 00
jordbruksverket@sjv.se
www.sjv.se

Veterinär till Gränskontrollen i Göteborg

Jordbruksverket och Livsmedelsverket söker gemensamt en sommarvikarie från vecka 27 till vecka 33, ev med möjlighet till förlängning.

Gränskontrollens uppgift är att förhindra att smitta sprids med importerade djur, djurprodukter eller livsmedel. Gränskontrollstationen är belägen i Göteborgs hamn men verksamheten bedrivs även på Landvetters flygplats.

Vi söker en veterinär med intresse för smittskydd, som är noggrann och som trivs både med att arbeta i ett lag och arbeta självständigt. Du ska ha lätt att uttrycka dig i tal och skrift. Mycket av arbetet utgörs av kommunikation med allmänheten och med olika myndigheter. I tjänsten ingår viss beredskapstjänstgöring.

Tjänsten förutsätter att du har körkort och tillgång till bil.

Vill du veta mer kontakta:
Lina Ruda, Gränskontrollen i Göteborg, telefon 031-53 29 61,
Nils-Åke Fag, Veterinära tillsynsenheten, Jordbruksverket, telefon 036-15 62 91 eller
Stefan Berggren, Livsmedelsverket, telefon 018-17 55 68.

Fackliga företrädare för SACO-föreningen är Eva Kjell och nås på telefon 036-15 58 38.

Välkommen med din ansökan och meritförteckning till:
Jordbruksverket, 551 82 Jönköping, **senast den 13 maj 2005.**
Märk ansökan med ref nr. 06-2973/05 .

Veterinära SLU-avhandlingar populära på nätet

I ett nyhetsbrev från Ultunabiblioteket i mars 2005 redovisas statistik som entydigt visar ett stort och hela tiden ökande intresse för SLU-avhandlingar på Internet. Databasen Epsilon, epsilon.slu.se, innehöll i mars 363 SLU-avhandlingar i fulltext. Under 2003 var antalet nedladdade avhandlingar 384 143, under 2004 steg siffran till 684 933. Det kan jämföras med de knappt 100 tryckta exemplar av varje avhandling som fram till augusti 2003 skickades från Ultunabiblioteket till lika många bibliotek i världen. De flesta nedladdningarna utanför Sverige har skett i Kanada, tätt följt av USA, Storbritannien, Tyskland, Frankrike och Finland. Thailändska läsare ligger på 11:e plats, före Danmark på 14:e plats följt av Japan och Brasilien.

På en fem-i-topp-lista för de populäraste avhandlingarna ligger veterinär Ann Lindbergs avhandling "Epidemiology and eradication of bovine viral diarrhoea virus infections" på fjärde plats med 6 734 nedladdningar. Femma på topplistan är Eva Jansson från fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap med avhandlingen "Bacterial kidney disease in salmonid fish", 6 689 nedladdningar. ■

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 330 personer. Ytterligare ca 200 medarbetare återfinns på slakterierna och gränskontrollerna runt om i vårt land. Se även www.slv.se.

Intresserad av

internationell handel

inom livsmedelsområdet?

Livsmedelsverket söker handläggare, företrädesvis veterinär, till enheten för internationell handel

Arbetsuppgifter
Som handläggare på enheten för internationell handel i Uppsala är dina uppgifter att arbeta med import, export och handel med livsmedel inom EU. I arbetsuppgifterna ingår, förutom ärendehandläggning och administration, mycket kontakter med andra myndigheter, företag och importörer. Enheten deltar också i internationellt arbete med exempelvis utarbetande av nya regler. Inom enhetens ansvarsområde ligger även administration av gränskontroll av livsmedel. För detta finns personal på sex gränskontrollstationer ute i landet som tillhör enheten.

Bakgrund
Lämplig bakgrund är veterinär, miljö- och hälsoskyddsinspektör, agronom eller likvärdig naturvetenskaplig utbildning. Erfarenhet av livsmedelstillsyn och myndighetsrollen är en fördel. Med tanke på de omfattande kontakter som arbetet medför krävs mycket god samarbets- och kommunikationsförmåga. Intresse för IT är önskvärt. Du behärskar svenska och engelska i både tal och skrift samt har förmåga att arbeta självständigt.

Upplysningar
Ytterligare upplysningar: tf enhetschef Stefan Berggren, telefon 018-17 55 68. Fackliga företrädare för ST (Anders Jansson) och SACO (Gunilla Gålne) nås på 018-17 55 00.

Ansökan
Välkommen med din ansökan, märkt dnr 1030/05, senast 16 maj 2005 till Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala eller via e-post: livsmedelsverket@slv.se

LIVSMEDELS VERKET

För att skydda djurs och människors hälsa finns gemensamma regler inom EU att animaliska livsmedel från tredje land ska kontrolleras innan de får tillträde till den inre marknaden.

kanslinytt

Ändring – lokalförening

Skaraborgs läns veterinärförening (stift 10 juni 1906) heter numera: Skaraborgs veterinärförening. Ordf Kaisa Holmstedt, sekr Jan-Olof Lindqvist.

kongresser & kurser

Svenska

Nya

3/5 -05. Informationsdag om Den nya livsmedelslagstiftningen arrangeras i Stockholm/Arlanda av Livsmedelsverket. Info: Bibbi Fagrell, tel: 018-17 55 51, eller Carina Carlstedt, tel: 018-17 14 78. Internet: www.livsmedelsverket.se

12/5 -05. Informationsdag om Den nya livsmedelslagstiftningen arrangeras i Linköping av Livsmedelsverket. Info: Bibbi Fagrell, tel: 018-17 55 51, eller Carina Carlstedt, tel: 018-17 14 78. Internet: www.livsmedelsverket.se

18/5 -05. Informationsdag om Den nya livsmedelslagstiftningen arrangeras i Umeå av Livsmedelsverket. Info: Bibbi Fagrell, tel: 018-17 55 51, eller Carina Carlstedt, tel: 018-17 14 78. Internet: www.livsmedelsverket.se

2–3/7 -05. Kurs i Palmar Heel Pain and Tendon Therapies arrangeras i Strömsholm av Härstsjukhuset Strömsholm. Info: e-post: lena.andersson@regdjsh.se (se annons i denna tidning)

9–10/9 -05. Kurs om Glaukom arrangeras i Göteborg av Svenska Sällskapet för Veterinär Oftalmologi. Info: e-post: titti.sjodahlessen@tele2.se (se annons i denna tidning)

14–16/10 -05. Kurs i Respiratoriska sjukdomar hos hund och katt arrangeras på Thorskogs Slott, Västerlanda av Vet Travels. Info: Elisabet Ängeby, tel: 0706-69 01 19, e-post: elisabet.angeby@hem.utfors.se eller Bert Jan Reezigt, tel: 0703-72 69 04, e-post: reezigt@telia.com (se annons i denna tidning)

Tidigare publicerade

11/5 -05. Kunskapsföretagare – Inspirationsdag i Stockholm. Arr: SACO i samarbete med medlemsförbunden. (SVT 4/05)

11–12/5 -05. Temadagar om Säkrare dricksvatten – miljö- och hälsoskydd, Umeå. Arr: Livsmedelsverket i samarbete med Socialstyrelsen. (SVT 4/05)

12–13/5 -05. Skalpellens vårmöte, Stockholms skärgård (SVT 1/05)

19–20/5 -05. Kurs i Reproduktionsorganens sjukdomar hos hund och katt, Uppsala. Arr: Kompetenscentrum smådjur. (SVT 3/05)

Produktchef
veterinärläkemedel

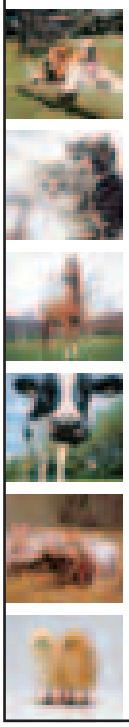

Intervet söker veterinär

Som produktchef ingår du i ett team. Planering, genomförande och uppföljning av marknadsaktiviteter är delar som ingår i arbetsuppgifterna. Du ansvarar för intern- och extern utbildning och arrangerar större kundmöten, symposier och besöker även vissa enskilda kliniker. Ett nära samarbete med den veterinärmedicinska chefen utgör en annan viktig funktion. I arbetsuppgifterna ingår även kontakter med myndigheter.
Vi söker dig som är veterinär med klinisk erfarenhet och som har ett kommersiellt intresse. Erfarenheter av försäljning och marknadsföring är meriterande.

Du bör vara en initiativrik och ansvarskännande person som tycker om att tala inför andra. Andra viktiga egenskaper är att du är flexibel, kan organisera, driva och följa upp projekt. Vi utgår ifrån att du har datorvana och behärskar engelska i tal och skrift. Resor ingår till viss del i arbetet.
Placering på vårt kontor i Gröndal, Stockholm.

För mer upplysningar om tjänsten, kontakta gärna VD Christina Söderberg på Intervet, tel 08-775 76 52

Välkommen med Din ansökan senast 2005-05-20, till Intervet AB, Box 47604, 117 94 Stockholm eller per mail till info.sweden@intervet.com

intervet

Intervet ingår i Akzo Nobel koncernen och är Sveriges marknadsledande företag inom det veterinärmedicinska området. Vi finns i de flesta länder runt om i världen. I Sverige är vi nio anställda och omsätter ca 100 MSEK.

21–22/5 -05. Delkurs 1 av 3 i Hästtandvård, Uppsala. Arr: SLU, institutionen för kliniska vetenskaper, avdelning för kirurgi och medicin stordjur.
(SVT 3/05)

25–26/5 -05. Temadagar om Säkrare dricksvatten – miljö- och hälsoskydd, Lund. Arr: Livsmedelsverket i samarbete med Socialstyrelsen.
(SVT 4/05)

26–27/5 -05. Kurs i hematologi hos hund och katt, Uppsala. Arr: Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap, avdelningen för bilddiagnostik och klinisk kemi, SLU.
(SVT 1/05, annons SVT 3/05)

5–8/6 -05. 56th Annual Meeting of the European Association for Animal Production, Uppsala. Arr: Svensk Mjölk. (SVT 2/05)

16–17/9 -05. Kurs i Sårvård för smådjur, Kalmar. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB.
(SVT 3/05)

23–24/9 -05. Kurs i Journal- och intygsskrivning, Stockholm. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB.
(SVT 3/05)

24–25/9 -05. Kurs i Genetik och smådjurs-

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 330 personer. Ytterligare ca 200 medarbetare återfinns på slakterierna och gränskontrollerna runt om i vårt land. Se även www.slv.se.

Livsmedelsverket söker

Biträdande överveterinär

till besiktningsveterinärorganisationen, BVO, med placering vid kontrollenheten Uppsala. I kontrollenheten ingår ett slakteri.

Arbetsuppgifter
Som biträdande överveterinär är dina huvudsakliga arbetsuppgifter köttbesiktning och hygienövervakning samt till viss del utbildning av veterinärstudenter. Du ska dessutom stödja överveterinären i personal- och verksamhetsfrågor samt vara dennes ställföreträdare.

Kvalifikationer
Du ska ha en bred veterinär kompetens, goda ledaregenskaper och förmåga att skapa ett gott samarbetsklimat. Du bör ha flera års erfarenhet som besiktningsveterinär. Viss administrativ erfarenhet är önskvärd.

Upplysningar
Ytterligare upplysningar: enhetschef Viveka Larsson, tel 018-17 55 00, eller överveterinär Henrik Björnfot, tel 018-16 75 74. Facklig företrädare är Leif Skarhed, tel 0511-250 00.

Ansökan
Välkommen med din ansökan, märkt dnr 1024/05, senast den 18 maj 2005 till adress: Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala eller via e-post: livsmedelsverket@slv.se

Besiktningsveterinär

till besiktningsveterinärorganisationen, BVO, med placering vid kontrollenheten Helsingborg, tjänsteställe Plönninge, Harplinge. I kontrollenheten ingår 2 slakterier, 2 fjäderfäslakterier och 23 exportanläggningar.

Arbetsuppgifter
Som besiktningsveterinär är dina huvudsakliga arbetsuppgifter köttbesiktning och hygienövervakning.

Kvalifikationer
Du är legitimerad veterinär, gärna med erfarenhet av köttbesiktning. Körkort och egen bil är ett krav. Viss administrativ erfarenhet är önskvärd. Vissa krav kommer att ställas på synskärpa, färgsinne och förmåga att känna lukt. Vi fäster stor vikt vid personlig lämplighet och god samarbetsförmåga.

Upplysningar
Ytterligare upplysningar: enhetschef Viveka Larsson, tel 018-17 55 00, eller överveterinär Wolfgang Heger, tel 042-17 54 00. Facklig företrädare är Leif Skarhed, tel 0511-250 00.

Ansökan
Välkommen med din ansökan, märkt dnr 1023/05, senast den 18 maj 2005 till adress: Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala eller via e-post: livsmedelsverket@slv.se

LIVSMEDELS VERKET

Livsmedelsverket är huvudman för besiktningsveterinärorganisationen (BVO) som är en fältorganisation under Tillsynsavdelningen/Enheten för köttillsyn. BVO:s personal utövar köttkontroll och annan tillsyn på slakterier och köttproducerande anläggningar i hela landet, totalt mer än 200 anläggningar. Verksamheten finansieras genom avgifter som tas ut från företagen. Fältorganisationen leds och stöds av en grupp om 20 personer placerade i Uppsala.

AVEL, Uppsala. Arr: Kompetenscentrum smådjur (SVT 1/05)

29/9–1/10 -05. 2ND NORDIC AO VET COURSE – PRINCIPLES OF FRACTURE TREATMENT, Skokloster. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 3/05)

30/9–1/10 -05. KURS I ONKOLOGI, Jönköping. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 3/05)

5–6/10 -05. TEMADAGAR OM SÄKRARE DRICKSVATTEN – MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDD, Göteborg. Arr: Livsmedelsverket i samarbete med Socialstyrelsen. (SVT 4/05)

12–13/10 -05. TEMADAGAR OM SÄKRARE DRICKSVATTEN – MILJÖ- OCH HÄLSOSKYDD, Stockholm. Arr: Livsmedelsverket i samarbete med Socialstyrelsen. (SVT 4/05)

15–16/10 -05. KURS OM UDDA SÄLLSKAPSDJUR, Spånga. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 3/05)

15–16/10 -05. KURS I ETOLOGI, Uppsala. Arr: Kompetenscentrum smådjur (SVT 1/05)

10–11/11 -05. ÅRETS VETERINÄRMÖTE, Ultuna. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Sveriges Veterinärförbund (SVT 16/04)

12/11 -05. KURS I DIAGNOSTIK AV BLÅSLJUD HOS HUND, Uppsala. Arr: professor Clarence Kvart och professor Jens Häggström (SVT 16/04)

24–25/11 -05. KURS I MJUKDELSKIRURGI, Uppsala. Arr: Kompetenscentrum smådjur (SVT 1/05)

25–26/11 -05. KURS I DERMATOLOGI STEG 1, Knivsta. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 3/05)

25–26/11 -05. MASSAGEUTBILDNING HUND, Göteborg. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 3/05)

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar Du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

Nya

13–17/7 -05. BASIC VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE FOR HORSES AND COMPANION ANIMALS – MODUL 1: CERVICAL arrangeras i Sittensen, Tyskland, av BackBone-Academy for Veterinary Chiropractic and Healing Arts.
Info: tel: +49-4282-590688, fax: +49-1212-5-10329180, e-post: contact@BackBone-Academy.com, internet: www.BackBone-Academy.com

5–6/9 -05. MICROSURGERY, KURSUSNR. 150144 (ingår i modul 4 – Experimental Procedures and Animal Models, Master of Laboratory Animal Science) arrangeras av Den Kgl Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) i Danmark. Info: www.uk.kvl.dk/uddannelse/efteruddannelse – åben uddannelse

Veterinär sökes, deltid

Veterinär sökes till mellanstor smådjursklinik i Stockholm. Du kommer att ingå i ett team bestående av 4 veterinärer och 6 djursjukvårdare. Specialistkompetens är meriterande. Tillträde snarast. Kontakta Karin Collin 08-808404

STARTA EGET! INTRESSERAD?

Vi har platsen och kunderna.
Du står för kunnandet.
Arbetsplatsen kommer att vara i Stockholm.

Ring för mer info:
Peter 070-794 21 24
Thorbjörn 070-712 36 00

Gästrike Djursjukhus söker SMÅDJURSVETERINÄR

Anställningen avser en fast heltidstjänst och vi hoppas Du kan tillträda tjänsten senast 1 augusti 2005 eller efter överenskommelse. Har du specialistkompetens för sjukdomar hos hund och katt är det ett plus men inte nödvändigt.

Gästrike Djursjukhus (fd Gästrike Djurklinik) är ett smådjursjukhus med bra arbetstider, 8–21 vardagar samt beredskap mellan 9–12 lördagar, söndagar samt helgdagar. Verksamheten bedrivs i huvudsak i Sandviken med en mindre filial i Gävle. Djursjukhuset har ett stort upptagningsområde, våra patienter kommer förutom från Gästrikland även från södra Norrland och norra Uppland. Patientantalet uppgår till ca 20 000 per år. Vi är ett positivt och ambitiöst gäng som för närvarande består av 6 veterinärer och 12 djursjukvårdare. Vårt djursjukhus är välutrustat med operationsavdelning, röntgen, ultraljud, EKG, endoskopiutrustning samt lab.

Vi erbjuder Dig en arbetsplats med glad och öppen stämning. Du kommer att få ständiga möjligheter till utveckling och fortbildning.

Välkommen med din ansökan till oss!

Jörgen Winther
Gästrike Djursjukhus AB
Länsmansvägen 5
811 35 Sandviken
epost info@gastrikedjurklinik.se

Frågor besvaras av chefvet Marianne Mellgren, 026-247158 (dagtid) eller vd Jörgen Winther, 070-6640047 (dag och kvällstid).

10–14/10 -05. Surgery and experimental procedures A, kursusnr. 150143 (ingår i modul 4 – Experimental Procedures and Animal Models, Master of Laboratory Animal Science) arrangeras av Den Kgl Veterinær- og Landbohøjskole (KVL) i Danmark. Info: www.uk.kvl.dk/uddannelse/efteruddannelse – åben uddannelse

22–26/1 -06. 9th WEVA Congress arrangeras i Marrakech-Morocco av The World Equine Veterinary Association och The National Association of Veterinarians of Morocco. Info: e-post: secretariat@weva2006.ma, Internet: www.weva2006.ma.

Tidigare publicerade

29–30/4 -05. Equine Laser Surgery Workshop, Bjerke dyrehospital, Oslo. (SVT 3/05)

10/5 -05. Annual meeting of the General Assembly of WSAVA, Mexico City. (SVT 3/05)

11–12/5, 18–19/5, 25–26/5, 22/6 -05. Kurs i Fødevarebioteknologi (Modul 3 inom Fødevarekvalitet og –sikkerhed), Danmark (SVT 13/04)

11–14/5 -05. 30th World Congress of the World Small Animal Veterinary Association WSAVA/FIAVAC/AMMVEPE, Mexico City. (SVT 13/04)

25–28/5 -05. Retorik i Toscana – konsten att tala så att andra vill lyssna, Montecatini, Italien. Arr: Svenska Djursjukhusföreningen Utbildning AB. (SVT 3/05)

30/5–3/6 -05. Disease Outbreak Management, kursus nr. 150231, Danmark. (SVT 3/05)

15–19/6 -05. The 7th European Symposium on Poultry Welfare, Polen. (SVT 2/05)

27–29/6 -05. 2005 Annual Conference on Antimicrobial Resistance, Science – Prevention – Control, Betheshda, Maryland, USA (SVT 16/04)

7–9/7 -05. The 14th Annual Scientific Meeting of the ECVS, Lyon, Frankrike. (SVT 3/05)

Svenska Sällskapet för Veterinär Oftalmologi

inbjuder till kurs i ämnet

GLAUKOM

Tid
9–10 september 2005

Plats
Hotell Elvan i Göteborg

Föreläsare
Paul Miller
University of Wisconsin

Kirk G. Gelatt
University of Florida

För anmälningsblanketter och ytterligare information kontakta titti.sjodahlessen@tele2.se

---

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 330 personer. Ytterligare ca 200 medarbetare återfinns på slakterierna och gränskontrollerna runt om i vårt land. Se även www.slv.se.

Livsmedelsverket söker vikarierande veterinärinspektörer till gränskontrollstationerna i Göteborg och Stockholm

Arbetsuppgifter
Kontroll av animaliska livsmedel som importeras från tredje land.

Vikariat ett år i Göteborg, halvtid
I Göteborg arbetar man både i Skandiahamnen med sjötrafik och vid Landvetters flygplats med flygtransporter.

Sommarvikariat i Stockholm och Göteborg
I Stockholm arbetar man vid frihamnen med sjötrafik samt vid Arlanda flygplats med flygtransporter. Vikariatet avser i första hand veckorna 26–30.

I Göteborg söker vi sommarvikarie för samordnad tjänstgöring med Jordbruksverket – se separat annons på sid 51.

Kvalifikationer
Du ska ha svensk veterinärlegitimation och gärna erfarenhet av livsmedelstillsyn (för sommarvik räcker att du passerat åk 5 i veterinärutbildningen). Du måste ha körkort samt helst tillgång till egen bil i Stockholm (i Göteborg finns tjänstebil). Administrativa kunskaper är en merit.

Upplysningar
Kontakta gärna t.f. enhetschef Stefan Berggren, tel 018-17 55 68. Facklig företrädare för SACO är Gunilla Gålne, tel 018-17 55 34.

Ansökan
Välkommen med din ansökan märkt 1026/05 senast 16 maj 2005 under adress: Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala eller via e-post: livsmedelsverket@slv.se

LIVSMEDELS VERKET

För att skydda djurs och människors hälsa finns gemensamma regler inom EU att animaliska livsmedel från tredje land ska kontrolleras innan de får tillträde till den inre marknaden.

31/8–2/9, 29/9–30/9, 27/10–28/10, 25/11 -05. Fødevaresikkerhed, kursus nr. 150540 (ingår i modul 4 av Master i Fødevarekvalitet og -sikkerhed), Danmark. (SVT 3/05)

1–3/9 -05. European Society for Domestic Animal Reproduction (ESDAR) 9th Annual Conference, Murcia, Spanien. (15/04)

4–8/9 -05. XIIth International Congress on Animal Hygiene, Polen. (SVT 2/05)

14–17/9-05. BEVA konferens, Harrogate, England (SVT 1/04)

30/9–1/10 -05. BVA Congress 2005, London, UK (SVT 2/05)

30/9–2/10 -05. Equine Nutrition Conference, Enuco, Hannover, Tyskland (SVT 1/05)

3–5/10 -05. Kurs i New Diagnostic Technologies: Application in Animal Health and Biologics Control, Saint Malo, Frankrike (SVT 16/04)

16–20/10 -05. The 20th International Conference of the World Association for the Advancement of Veterinary Parasitology (WAAVP 2005 Conference), Christchurch, Nya Zealand (15/04)

DEN KGL. VETERINÆR- OG LANDBOHØJSKOLE KVL

Klinikchef

Ved KVL, Institut for Mindre Husdyrs Sygdomme søges en klinikchef til Hospital for Mindre Husdyr fra den 1. juni 2005 eller snarest derefter. Stillingen ønskes besat med en dyrlæge.

Klinikchefen vil få ansvaret for ledelse og drift af et velindrettet hospital med alle moderne faciliteter.
I 2008-2009 udvides hospitalet betragteligt for at kunne undervise et øget antal veterinærstuderende.

Ved besættelse af stillingen vil der primært blive lagt vægt på en veterinær klinisk uddannelsesbaggrund, herunder faglige kvalifikationer vedrørende diagnostik og terapi på mindre husdyr svarende til anerkendt specialistniveau samt på kvalifikationer og erfaringer vedrørende personaleledelse, økonomi, hospitalsdrift og administration.

Ansøgningsfristen er 20. maj 2005 kl. 12.00.

Det fulde stillingsopslag med yderligere oplysninger om stillingsindhold, kvalifikationskrav samt formkrav til ansøgningen kan hentes på http://kvldk.jobs.signatur.dk/

KVL varetager teknisk avanceret forskning og uddannelse på vete-rinær-, jordbrugs- og ernæringsområdet, samt dertil knyttede grundvidenskabelige felter. Universitetet har 3.500 studerende, heraf 400 ph.d.-studerende, 1.750 årsværk og en omsætning på 1.2 mia. kr. Som led i KVL's ligestillingspolitik opfordrer vi både kvinder og mænd uanset alder, race og etnisk tilhørselsforhold til at søge stillingen. Læs i øvrigt om KVL på ***www.kvl.dk***

SLU

Institutionen för kliniska vetenskaper söker

KLINIKCHEF

Ref nr 1067/05

Din uppgift som klinikchef är att ha ett övergripande personal- och resultatansvar för klinikverksamheten. Du är underställd och rapporterar till prefekten. I dina arbetsuppgifter ingår att:

- ansvara för frågor som berör verksamhetsplanering, organisation, bemanning, arbetsmiljö,
- leda, utveckla och effektivisera djursjukvården vid kliniken,
- ansvara för att grundutbildning och forskning ges tillgång till kliniskt material,
- delta i samordningen av klinikverksamhet, undervisning och forskning tillsammans med studierektorer, kursansvariga och forskare,
- samordna Stordjursklinikens verksamhet med annan klinisk verksamhet inom institutionen och fakulteten,
- ingå i institutionens ledningsgrupp.

Anställningsform: tillsvidare med 6 mån. provanställning, tillträde snarast.

Kokntakt: prefekt Björn Ekesten på telefon 018-67 13 68, e-post Bjorn.Ekesten@kv.slu.se eller avdelningschef Birgitta Essén-Gustavsson på telefon 018-67 14 65, e-post Birgitta.Essen-Gustavsson@kv.slu.se.

Fullständig annons: personal.slu.se/jobb

Sista ansökningsdag är 19 maj 2005.

PERSONNOTISER

Avlidna

F överveterinär **Einar Wollarz** har avlidit den 10 mars 2005. Han föddes 1921 i Gävle, Gävleborgs län, avlade studentexamen där 1941 och veterinärexamen 1949. Åren 1947–1951 var han assisterande veterinär vid Statens Veterinärmedicinska Anstalt och Kungl Veterinärhögskolan. Han anställdes som tf stadsveterinär 1951 och som stadsveterinär 1952, i Örebro. Där var han också verksam som överveterinär vid Regionlaboratoriet fr o m 1970 och som förvaltningschef vid hälsovårdsnämnden fr o m 1973. År 1961 utsågs han till WHO-stipendiat. Einar Wollarz pensionerades 1986 och var därefter privatpraktiserande.

Leg veterinär **Jan Sohlé** har avlidit den 11 mars 2005. Han föddes 1946 i Stockholm, avlade studentexamen där 1967 och veterinärexamen 1975. Åren 1976–78 innehade han vikariat och år 1982 anställdes han som distriktsveterinär i Jönköping. Därefter tjänstgjorde han vid Lantbruksstyrelsens veterinär- och husdjursavdelning. Från 1993 var han privatpraktiserande.

Professor **Claes Rehbinder** har avlidit den 26 mars 2005. Han föddes 1938 i Skövde, Skaraborgs län, avlade studentexamen i Sigtuna 1959 och veterinärexamen 1968. Han arbetade som amanuens 1966 och assistent 1967 vid institutionen för patologi, Kungl Veterinärhögskolan och 1973 som assistent vid institutionen för anatomi och histologi där. 1976 var han bitr kursledare vid internationella FAO/SIDA-kurserna i veterinärpatologi. Han disputerade som veterinärmedicine dr 1978 och blev utnämnd till docent 1983. Han var statsveterinär och chef för försöksdjursenheten vid Statens Veterinärmedicinska Anstalt 1983 och chef för patologisk-anatomiska laboratoriet där 1987 vilket år han även förordnades till professor av regeringen. Han pensionerades 2001.

SPECIALISTKOMPETENS

Efter genomgången specialistutbildning och godkänd examination enligt C 5 har Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap den 18 mars 2005 utfärdat intyg om specialistkompetens i hästens sjukdomar för följande veterinärer:

Tove Björkstén
Maria Lendau
Åsa Mårtensson
Lena Persson
Helena Pettersson

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

STYRELSE

Ordförande:	*Telefon bostad*
KARIN ÖSTENSSON	070-461 14 46
Vice ordförande:	
ÅSA BERGQUIST	0418-66 21 62
BO EBERHARDSON	070-279 59 81
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
ANETTE KARLSSON	0510-248 44
EVAMARI LEWIN	070-211 90 35
PER SAHLANDER	0171- 44 20 93
THOMAS SVENSSON	0370-813 61

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

KOLLEGIUM

Ordförande:
THOMAS SVENSSON

Vice ordförande:
HENRIK ERICSSON

THERESE EDSTRÖM
ANNA EINARSSON
ANNA FORSLID
KARIN GRANATH
ANNE HAGLUND

Riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund

SVENSKA DISTRIKTSVETERINÄRFÖRENINGEN – DVF

Ordförande: LARS-ERIK STABERG
Sekreterare: KARIN LAMBERTSSON

SVENSKA BESIKTNINGSVETERINÄRFÖRENINGEN – BVF

Ordförande: LEIF SKARHED
Sekreterare: TONE LINDVÅG

SVERIGES YNGRE VETERINÄRERS FÖRENING – SYVF

Ordförande: VAKANT
Sekreterare: LIZA FRIBERG

FÖRENINGEN VETERINÄRER I ENSKILD TJÄNST – FVET

Ordförande: CHRISTER GYLLERUP
Sekreterare: JOHAN HELLANDER

FÖRENINGEN FÖR VETERINÄRER I ADMINISTRATIV TJÄNST –VIAT

Ordförande: ANDERS NORLING
Sekreterare: OLLE RYDELL

FÖRENINGEN FÖR VETERINÄRER VID VETENSKAPLIGA INSTITUTIONER – FVVI

Ordförande: BODIL STRÖM-HOLST
Sekreterare: INGER LILLIEHÖÖK

PRIVATPRAKTISERANDE VETERINÄRERS FÖRENING – PVF

Ordförande: EVAMARI LEWIN
Sekreterare: SUSANNA HULTBERG

DJURSJUKHUSANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – DAVF (VILANDE)

Ordförande: FREDRIKE RITTER

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande: THERESE EDSTRÖM
Sekreterare: PATRICIA HEDENQVIST

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande: ANNA FORSLID
Sekreterare: CLAES-GÖRAN SJÖSTEN

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande: ANNE HAGLUND
Sekreterare: JOHAN BLIX

LIVSMEDELSSEKTIONEN

Ordförande: KARIN GRANATH
Sekreterare: ELSIE CARJEMO

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande: ANNA EINARSSON
Sekreterare: MARIE FLÖISBON

Botad med en vänster-högerswing

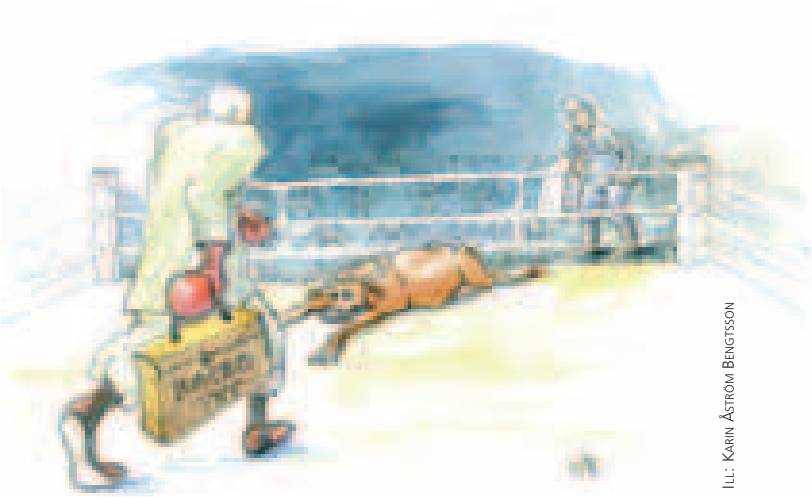

Ill: Karin Åström Bengtsson

Det var för ganska länge sedan en söndagsafton i februari. Jag befann mig i en möbelfabrik (!) där veterinärstationen var inhyst. Jag var jour efter en lång och arbetsam dag. Klockan 20.30 var dagens sjukresor avklarade och telefonen tyst.

Innan jag fortsätter måste jag göra en bekännelse. Jag hyser ett skamlöst intresse för boxning. Det sitter djupt rotat sedan tidiga ungdomsår, då mina läsvanor inskränkte sig dels till ”Rekordmagasinet”, dels till det (som jag då ansåg) oöverträffade mästerverket ”Ringens konungar” av Henry Eidmark. Den boken kunde jag utantill och jag vet ännu idag att det ösregnade den septemberdag 1926 då Gene Tunney i Philadelphia sensationellt besegrade Jack Dempsey.

Låt oss återgå till söndagskvällen i Tibro. Det hade länge rått ett förbud att visa annat än stillbilder på boxning i svensk teve. Nu hade man dock beslutat sig för att göra ett undantag för landskampen mellan Finland och Sverige. Den skulle sändas just min jourkväll mellan klockan 22.05 och 23.30. Stationschefveterinären hade nyligen köpt en färgteve till sitt hem och placerat sin uttjänta svartvita 16-tummare på stationen. Den mådde inte bra och dess mest påtagliga symtom var svår nystagmus. Med ömsint behandling hade jag klockan 20.55 lyckats få patienten så förbättrad att man kunde se den i ögat utan att bli sjösjuk. Jag duschade, bytte till luktfria kläder, kokade te och bredde ett par, visserligen påvra men ändå, mackor. Klockan 21.44 testades teven ytterligare en gång – jo, både den och jag var beredda!

Klockan 21.47 ringer det: ”Jag har en ko som har fått pares.” ”Okej, jag kommer så snart boxningen är slut.” Jag började inta den första mackan. Klockan 22.01 ringer det igen. Samme djurägare: ”Kon har blivit mycket sämre, hon ligger platt på sidan och ser ut att starva av närsomhelst, hon behöver nog hjälp på en gång.”

Djävlar…! Jag gör ett snabbt överslag; Jag bör kunna vara tillbaka så att jag åtminstone kan se tungvikten med Anders ”Lillen” Eklund.

Är på ettrigt humör och överskrider allt vad hastighetsbegränsningar heter. Flänger in i mjölkrummet, väskorna upp på diskbänken, fram med kalkflaska, slangar och phonendoskop. Jag får lindrig känning av dåligt samvete för mitt humör och inser att jag borde säga något empatiliknande. På väg in i lagårn kastar jag därför ur mig ”Har hon haft pares tidigare?” Svar: ”Nej, det är en förstakalvare.”

Jag rusar tillbaka till diskbänken, slänger ifrån mig attiraljerna, sprintar fram till kon, ger henne en kombinerad vänsterhögerswing á la Tony Galento över korset, samtidigt som jag vrålar ”upp med dig din slöfock!” Kon blir livrädd och flyyyyyyyger upp. Sedan den värsta chocken lagt sig, vilket tar ungefär 20 sekunder, glupar hon begärligt i sig av det framlagda höet. När jag upplyser djurägaren om att en förstakalvare aldrig får pares men däremot ofta är trött efter förlossningen, ojar han sig: ”Det var ju försmädligt att jag lurade ut dig i onödan, vad kan jag nu göra?” Svaret är givet: ”Gå in och sätt på teven!”

Vi raskar oss in i stugan, i bästrummet sitter djurägarens övremedelålders fru och hans urgamla mamma. De tittar på ”Borta med vinden” på fel kanal. Djurägaren ger en snabb order: ”Byt kanal flickor, veterinären ska se på boxning!!!” Ingen pardon. Fjäderviktsmatchen har just börjat, teven är på minst 28 tum och i färg, bildskärpan utsökt. Nygräddade vetebrödskakor dukas fram, rikligt med smör breds på, den under dagen från mejeriet anlända gräddosten skärs i tjocka skivor, nykokt kaffe serveras. Vid lättviktsmatchen är flickorna fortfarande litet chockade – körs va di schlåss – men när vi hunnit till den lätta weltervikten börjar de uppskatta snygga uppercuts och vänsterjabbar. När det är dags för mellanvikt har de lärt sig vad ”southpaw” innebär, och när det hela avslutas med att Lillen vinner på knock i första ronden är de helfrälsta. Vi pratar ytterligare minst en halvtimme om ”the noble art of self defence”. Sedan kör jag i maklig takt åter till möbelfabriken, mätt och belåten, med två nyförvärvade boxningsproselyter och en medelst handpåläggning botad ko bakom mig.

Jag finner i detta ögonblick tillvaron vara fulländad, trots att jag ju faktiskt missat matcherna i såväl flug- som bantamvikt.

Bo Pehrson

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten. Livsmedelsverket ska i konsumenternas intresse arbeta aktivt för säkra livsmedel av hög kvalitet, redlighet i livsmedelshanteringen och bra matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 330 personer. Ytterligare ca 200 medarbetare återfinns på slakterierna och gränskontrollerna runt om i vårt land. Se även www.slv.se.

Livsmedelsverket söker

Bitr enhetschef

till enheten för köttillsyn, Uppsala

Verksamheten vid enheten för köttillsyn genomgår en utvecklingsfas till följd av nya bestämmelser samt förändrat arbetssätt. En genomgripande analys av enhetens arbetsområde kommer att genomföras för att ytterligare effektivisera och utveckla enhetens arbete. Anställningen är tidsbegränsad till i första hand 1,5 år.

Arbetsuppgifter
Din uppgift blir att bistå enhetschefen och i första hand ansvara för ledningen av enhetens fältorganisation, BVO.

Du har tillsammans med enhetschefen ansvar för att
- formulera mål, planera, leda samt följa upp fältorganisationen
- vidareutveckla likvärdighet och samsyn i livsmedelstillsynen
- göra bedömningar som bildar underlag för avgiftsberäkningar
- bistå enhetschefen på andra områden.

Bakgrund
Vi vill att du har mycket goda ledaregenskaper och god kommunikations- och samarbetsförmåga. Lämplig bakgrund är veterinär, husdjursagronom eller motsvarande naturvetenskaplig utbildning. Kunskaper och erfarenheter från livsmedelstillsyn, myndighetsutövning samt erfarenhet av att leda förändringsarbete är meriterande. Du förutsätts ha goda kunskaper i engelska.

Upplysningar
För ytterligare upplysningar är du välkommen att ringa enhetschef Viveka Larsson eller avdelningschef Peter Brådenmark. De nås på 018-17 55 00. Verkets fackliga företrädare för ST och SACO nås på samma nummer.

Ansökan
Välkommen med din ansökan, märkt dnr 982/05, senast den 16 maj 2005 till Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala eller via e-post: livsmedelsverket@slv.se

LIVSMEDELS VERKET

BVO är en fältorganisation under Tillsynsavdelningen. BVO:s personal, som består av ca 200 medarbetare (veterinärer och besiktningsassistenter), utövar köttkontroll och annan tillsyn på slakterier och köttproducerande anläggningar i hela landet.

SVENSK VETERINÄRTIDNING
BOX 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: **Kungsholms Hamnplan 7**
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: *www.svf.se*

REDAKTION:

JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: *johan.beck-friis@svf.se*

KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON *(tjl)*
journalist
SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: *suzanne.fredriksson@svf.se*

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: *brita.trybom@svf.se*

BIRGITTA AHLKVIST
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 31
E-POST: *birgitta.ahlkvist@svf.se*

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 08-587 630 11, 08-587 630 14
E-POST: *info@exponera.net*

VTT GRAFISKA, VIMMERBY
tryckeri

ISSN 0346–2250

UTGIVNINGSDAGAR 2005:

1	26 JAN	10	17 AUG
2	16 FEB	11	7 SEPT
3	9 MARS	12	28 SEPT
4	5 APRIL	13	19 OKT
5	27 APRIL	14	9 NOV
6	24 MAJ	15	30 NOV
7	14 JUNI	16	21 DEC
8–9	5 JULI		

MANUSSTOPP: *25 vardagar före utgivningsdag, 15 dagar för insändare.*

ANNONSMANUSSTOPP: *15 vardagar före utgivningsdag.*

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2005
Sverige: 1 110 kronor + moms.
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.

FACKPRESSUPPLAGA 2004
– 2 900 EX